

GEZOND EN ETHISCHE COMMISSIE (GES)

Toolkit (Seksueel) Grensoverschrijdend Gedrag

Vlaamse Organisatie voor
Internationale Volkssporten

VZW

Vlaamse organisatie voor Internationale Volkssporten vzw

Erkend lid van Sport Vlaanderen: Overkoepelende organisatie voor verschillende organisaties

- ZETEL en ALGEMEEN SECRETARIAAT -

Huis v/d Sport – Zuiderlaan 13 – 9000 Gent

Tel. 09 243 11 50

info@viv-sport.be

www.viv-sport.be

Ond.nr.: 0477.086.184 – RPR

Inhoudsopgave

1. Maak (S)GG bespreekbaar	6
1.1. Vlaggensysteem.....	6
1.1.1 Gebruik vlaggensysteem binnen VIV, PFV, Bowling Vlaanderen en VSF.....	7
1.2. Zelfscan Clubbeleid SGG	8
1.3. Zelfscan Risicoanalyse SGG	10
1.4. Template Clubvisie (S)GG.....	13
2. Stel een club-API aan.....	14
2.1 Profiel Club-API.....	14
2.1.1 Waarom?	14
2.1.2 Taken van een Club-API.....	14
2.1.3 Rolafbakening: wat een club-API niet is.....	15
2.1.4 Randvoorwaarden	15
2.1.5 Wat moet een club-API kennen en kunnen?	15
2.2 Richtlijn bekendmaking Club-API	15
2.2.1 Tips om het bestaan en de rol van de Club-API bekend te maken:	15
2.3 Bijscholing Club-API.....	16
2.4 Handleiding Club-API	16
3. Implementeer gedragscodes	17
3.1 Uitwerking gedragscodes	17
3.1.1 Gedragscode bestuurders	17
3.1.1.1. Doelstelling van de gedragscode	17
3.1.1.2. De overkoepelende principes bij de organisatie en beoefening van de sport...17	
3.1.1.3. De gedragsregels	17
Algemeen.....	17
Specifieke bepalingen omtrent seksueel grensoverschrijdend gedrag.....	18
3.1.2 Gedragscode Official/referee.....	21
3.1.2.1. Inleiding	21
3.1.3 Gedragscode trainers.....	22
3.1.3.1. Doelstelling van de gedragscode	22
3.1.3.2. De overkoepelende principes bij de sportbeoefening.....	22
3.1.3.3. De gedragsregels	22
Algemeen.....	22
Specifieke bepalingen omtrent seksueel grensoverschrijdend gedrag.....	23
3.1.4. Gedragscode sporters.....	25

3.1.4.1.	Doelstelling van de gedragscode	25
3.1.4.3.	De gedragsregels	25
	Algemeen	25
	Specifieke bepalingen omtrent seksueel grensoverschrijdend gedrag	26
3.1.5	Gedragsregels ouders/supporters	28
4.	Integreer een handelingsprotocol	29
4.1.	Handelingsprotocol sportclub	29
4.2.	Profiel GES-Commissie	35
4.3.	Handleiding Club-API	35
5.	Aanwervingsbeleid vrijwilligers	36
5.1.	Richtlijnen aanwerving vrijwilligers	36
	5.1.1 Profiel bepalen van sportbegeleiders en medewerkers	36
	5.1.2 Kennismakingsgesprek	36
	5.1.3 Referenties checken	36
	5.1.4 Gedragscode ondertekenen	37
	5.1.5 Medewerkers en sportbegeleiders opvolgen	37
5.2.	Richtlijn uittreksel strafregister model 2	37
6.	Informeel en verspreid	41
6.1	Voorbeeldbrief aan de ouders	41
6.2	Voorbeeldbrief aan sporters en jeugd	41
6.3	Vorming Sport Met Grenzen	41
7.	Doping	42
7.1	Wat is doping	42
7.2	Een overtreding: wat nu ?	43
7.3	Lijst geneesmiddelen	44
7.4	Wat is een TTN?	44
	7.4.1 Wie kan/ moet een TTN aanvragen?	45
8.	Bronnen	47

Toolkit SGG voor sportclubs - Actieplan

Wat kan en wil onze sportclub doen?	Basis	Iets meer	Totaalaanpak
1. Maak (S)GG bespreekbaar	- Zet het op de agenda van clubbestuur	- Maak een risicoanalyse	- Stel een clubvisie (S)GG op
2. Stel een Club-API aan	- Zoek een Club-API en geef mandaat	- Bijscholing Club-API - Maak de Club-API bekend	- Werk samen met andere Club-API's
3. Implementeer Gedragscodes	- Bepaal doelgroepen - Bespreek blauwdrukken	- Vertaal blauwdrukken in laagdrempelige vorm	- Veranker in huishoudelijk reglement
4. Integreer een Handelingsprotocol	- Bespreek blauwdruk en maak specifiek	- Stel proactief een Noodteam samen	- Stem proactief af met lokale arts/politie/...
5. Bepaal een Aanwervingsbeleid voor Vrijwilligers	- Gedragscode toelichten en ondertekenen	- Referenties checken - Kennismakingsgesprek voeren	- Uittreksel strafregister model 2 opvragen
6. Informeer en verspreid	- Online: nieuwsbrief, website, sociale media ...	- Info- of welkomsbrochure - ...	- Infoavond voor trainers, ouders, leden - Bijscholing voor trainers, bestuurders ...

Toolkit SGG voor sportclubs - Instrumenten

Wat kan en wil onze sportclub doen?	Basis	Iets meer	Totaalaanpak
1. Maak (S)GG bespreekbaar	<ul style="list-style-type: none"> - Vlaggensysteem - Zelfscan clubbeleid 	<ul style="list-style-type: none"> - Zelfscan risicoanalyse 	<ul style="list-style-type: none"> - Template clubvisie
2. Stel een Club-API aan	<ul style="list-style-type: none"> - Profiel Club-API 	<ul style="list-style-type: none"> - Bijscholing Club-API - Handleiding Club-API - Richtlijn bekendmaking 	<ul style="list-style-type: none"> - (Terugkomdagen en intervisiemomenten)
3. Implementeer Gedragscodes	<ul style="list-style-type: none"> - Blauwdrukken (3x) 	<ul style="list-style-type: none"> - (Voorbeelden) 	<ul style="list-style-type: none"> - Richtlijn implementeren gedragscodes
4. Integreer een Handelingsprotocol	<ul style="list-style-type: none"> - Blauwdruk handelingsprotocol sportclubs 	<ul style="list-style-type: none"> - Profiel Noodteam 	<ul style="list-style-type: none"> - Handleiding Club-API
5. Bepaal een Aanwervingsbeleid voor Vrijwilligers	<ul style="list-style-type: none"> - Richtlijn aanwerving vrijwilligers 	<ul style="list-style-type: none"> - Richtlijn aanwerving vrijwilligers 	<ul style="list-style-type: none"> - Richtlijnen Uittreksel strafregister model 2
6. Informeer en verspreid	<ul style="list-style-type: none"> - Voorbeeldteksten - (Filmpjes) 	<ul style="list-style-type: none"> - Voorbeeldteksten 	<ul style="list-style-type: none"> - Bijscholing Sport Met Grenzen

1. Maak (S)GG bespreekbaar

Een goede tip om (S)GG bespreekbaar te maken binnen een vereniging is om dit onderwerp op de agenda van vergaderingen te plaatsen. Spreek eerst over (S)GG binnen het bestuur van de vereniging, zij zijn de eerste graad binnen de organisatie. Vanaf het moment waarop de personen die in het bestuur zetelen mee zijn met het verhaal, kan men de leden inlichten. Men kan als organisatie laten zien dat men niet akkoord is met dergelijke praktijken en dat de leden altijd ergens terecht kunnen bij eventuele gebeurtenissen.

1.1. Vlaggensysteem

Het vlaggensysteem is een handig instrument voor sportclubbestuurders, sportbegeleiders en sporters om bewust te leren omgaan met lichamelijk en seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sport. Aan de hand van zes criteria leer je lichamelijk en seksueel grensoverschrijdend gedrag correct in te schatten. Zo kan je een situatie beoordelen aan de hand van een groene, gele, rode of zwarte vlag. Het vlaggensysteem biedt een houvast om op een begripvolle, maar tegelijk rationele en consequente manier te reageren aan de hand van een duidelijke methode.

GROENE VLAG	Aanvaardbaar lichamelijk of seksueel gedrag
GELE VLAG	Licht grensoverschrijdend lichamelijk of seksueel gedrag
RODE VLAG	Ernstig grensoverschrijdend lichamelijk of seksueel gedrag
ZWARTE VLAG	Zwaar grensoverschrijdend lichamelijk of seksueel gedrag

Op basis van zes criteria wordt aan het gedrag (of de gevoelens en gedachten) een vlag toegekend. Als alle criteria oké zijn (en alleen dan) krijgt het gedrag een groene vlag. Afhankelijk van het aantal criteria dat niet oké is en de ernst van de overschrijding krijgt het gedrag een gele, rode of zwarte vlag toegekend. Bij iedere vlag wordt op een ander manier gereageerd.

	GROEN	GEEL	ROOD	ZWART
TOESTEMMING	OK	± OK	- OK	-- OK
VRIJWILLIGHEID	OK	± OK	- OK	-- OK
GELIJKWAARDIGHEID	OK	± OK	- OK	-- OK
LEEFTIJD/ ONTWIKKELING	OK	± OK	- OK	-- OK
CONTEXT	OK	± OK	- OK	-- OK
ZELFRESPECT	OK	± OK	- OK	-- OK

Lichtgrijze zone: seksueel grensoverschrijdend gedrag

Grijze zone: seksueel misbruik

Meer info over dit alles staat duidelijk gestructureerd uitgelegd in de handige tool 'Sport, een spel met grenzen'. De clipbox bestaat uit twee delen. In de handleiding wordt de theorie van het 'vlaggensysteem' uitgelegd. Het pakket bevat ook 30 steekkaarten met tekeningen en uitleg van situaties die zich kunnen voordoen. Op die manier leer je hoe je de theorie kan toepassen in de praktijk.

Je kan deze handige tool aankopen via de website www.ethicsandsport.com.

1.1.1 Gebruik vlaggensysteem binnen VIV.

Aangezien ethische kwesties op een objectieve manier beoordeeld moeten worden, werd een gezond en Ethische-commissie (GES) opgericht op niveau van VIV waar de onderliggende federaties in zetelen (de werking van de GES-commissie zal later in dit document besproken worden). De GES-commissie formuleert adviezen voor het bestuursorgaan van de federatie die met een zaak te kampen heeft. Om een advies te kunnen formuleren maakt de GES-commissie gebruik van het vlaggensysteem. De GES-commissie raadt dan ook ten sterkste aan bovenstaande tool aan te kopen en te voorzien in de sportclub.

1.2. Zelfscan Clubbeleid SGG

	JA	NEE	OPMERKING
Het bestuur van onze sportclub besteedt op bestuursvergaderingen aandacht aan (seksueel) grensoverschrijdend gedrag			
De risico's omtrent (seksueel) grensoverschrijdend gedrag in onze sportclub zijn gekend			
Onze sportclub heeft een uitgeschreven engagement om (seksueel) grensoverschrijdend gedrag aan te pakken			
Onze sportclub heeft een Aanspreekpersoon Integriteit (Club-API)			
Iedereen in onze sportclub kent de Club-API en weet waarvoor hij of zij erbij terecht kan			
Onze Club-API volgde een bijscholing			
In onze sportclub gelden gedragscodes voor verschillende doelgroepen			
Iedereen in onze sportclub kent de gedragscodes en de gevolgen bij schendingen			

De gedragscodes zijn verankerd in het huishoudelijk reglement van onze sportclub			
Onze sportclubwerking omvat een handelingsprotocol voor het omgaan met incidenten van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag			
Onze Club-API kan rekenen op een Noodteam bij het afhandelen van ernstige incidenten van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag			
Bij het aanwerven van nieuwe vrijwilligers in onze sportclub komt (seksueel) grensoverschrijdend gedrag ter sprake (via kennismakingsgesprek, referenties checken, opvragen uittreksel strafregister ...)			
Onze sportclub communiceert regelmatig en op verschillende manieren over het engagement en onze acties om (seksueel) grensoverschrijdend gedrag aan te pakken			
Trainers en bestuurders van onze sportclub volgden bijscholing over het thema (seksueel) grensoverschrijdend gedrag.			

1.3. Zelfscan Risicoanalyse SGG

De risicoanalyse is een gericht onderzoek dat tot doel heeft op een bepaald moment in de tijd een stand van zaken vast te stellen. In dit geval de stand van zaken gericht op (de preventie van) Seksuele intimidatie en ander grensoverschrijdend gedrag binnen een sportvereniging. De basis van de risicoanalyse is een vooraf opgestelde vragenlijst. Deze dient als gids om de belangrijkste onderwerpen die bij het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag een rol spelen, aan een onderzoek te onderwerpen. Na het vaststellen van de stand van zaken, kan de sportvereniging een plan opstellen dat is gericht op het realiseren van verbeteringen in de toekomst. De risicoanalyse fungeert als een soort 'nulmeting' waarop doelen die men in de toekomst wil behalen, kunnen worden gebaseerd.

De belangrijkste stappen om tot een risicoanalyse te komen zijn de volgende:

1. Het bestuur geeft officieel opdracht tot het houden van een risicoanalyse. Dit doet zij omdat zij een start wil maken met preventiebeleid inzake Seksuele Intimidatie en ander Grensoverschrijdend Gedrag. De risicoanalyse gaat daarbij fungeren als nulmeting. Deze geeft aan hoe goed of slecht het op een gegeven moment gesteld is met belangrijke indicatoren met betrekking tot Seksuele Intimidatie: sfeer en cultuur binnen de sportvereniging (software), de fysieke omgeving, veiligheid en beveiliging van het gebouw waarin wordt gesport (de hardware) en het huidige beleid omtrent de preventie van Seksuele Intimidatie.
2. Het bestuur stelt een werkgroep samen, waarin de belangrijkste geledingen en betrokkenen van de sportvereniging zijn vertegenwoordigd: kader, (jeugd)leden, vrijwilligers, ouders, eventueel sponsors (in totaal minimaal 3, maximaal 6). Dit team krijgt officieel de opdracht de analyse uit te voeren en te rapporteren aan het bestuur. De werkgroep kan eventueel worden aangevuld met een externe deskundige (vanuit bijvoorbeeld een sportbond). Afgesproken wordt hoe en wanneer wordt gerapporteerd.
3. De werkgroep maakt gebruik van onderstaande scorelijst, aangevuld met een aantal interviews met personen uit de verschillende geledingen van de sportvereniging. Men kan natuurlijk ook nog andere hulpmiddelen gebruiken, zoals films, voorgaande bestuursbesluiten over preventiebeleid Seksuele Intimidatie, reeds bestaande omgangsregels, Arbo-wet, statuten sportvereniging, etc. Deze documenten kunnen ook gebruikt worden door de werkgroep om zich in te lezen in het thema Seksuele Intimidatie en ander Grensoverschrijdend gedrag in relatie tot de sportvereniging.
4. De werkgroep vult zelf de scorelijst in en neemt de interviews af. Voor de interviews kan een selectie van de uitspraken op de vragenlijst als richtlijn dienen. Van belang is dat het team meningen hoort van een aantal personen met name over gevoelens van (on)veiligheid, ter aanvulling van haar eigen mening en observaties.
5. Na het afnemen van de interviews en het invullen van de scorelijst maakt de werkgroep een analyse van haar bevindingen. Om de voortgang erin te houden moet van te voren worden afgesproken wanneer deze rapportage gereed is, bijvoorbeeld drie weken na afronding van de scorelijst en de interviews.
6. Het is aan het bestuur om in samenspraak met de werkgroep en op basis van afspraken met de leden, bekendheid te geven aan de resultaten en om de analyse te gebruiken voor het feitelijk invullen van haar preventiebeleid binnen de sportvereniging.

SCORELIJST

A. Software: de sfeer en cultuur op de sportvereniging	Ja	Nee	Actiepunt ter verbetering
Je wordt er niet op aangekeken als je kritiek geeft op een situatie binnen de sportvereniging			
Het bestuur luistert altijd naar kritiek vanuit de leden			
Waar mogelijk wordt er iets gedaan met kritiek die terecht blijkt			
Er worden geen vervelende grappen gemaakt over vrouwen, homo's, lesbiennes, mensen uit andere culturen			
Grappen, zoals hierboven bedoeld, worden door leden en bestuur actief bestreden			
Mensen die "anders" zijn worden als ieder ander bejegend. Er wordt geen druk op ze uitgeoefend zich aan te passen			
Mannen en vrouwen hebben gelijke posities en rollen binnen de vereniging			
Er is geen bepaalde groep die de sfeer bepaalt			
De sfeer is gericht op sportiviteit en respect			
De cultuur is niet hard, stoer en prestatiegericht			
De leden letten onderling op elkaar zodat niemand buiten wordt gesloten			
Er is geen plaats voor pesterijen			
Er is actief beleid tegen geweld en agressie tussen leden onderling en tegen of van derden			

B. Hardware: fysieke omgeving, veiligheid en beveiliging van het gebouw	Ja	Nee	Verbeteren
Rondom het gebouw is goede verlichting			
De parkeerplaats en fietsenstalling zijn goed verlicht			
De toegang tot het gebouw is goed verlicht			
Gangen, kleedruimtes en douches zijn goed verlicht			
Er zijn gescheiden kleed- en doucheruimtes voor mannen en vrouwen			
Tijdens de activiteiten zijn deze ruimten afsluitbaar tegen inloop van derden			
Van bezoekers –niet-sporters- is het altijd duidelijk waarom zij zich in het gebouw bevinden			
Er is altijd iemand van de sportvereniging aanwezig totdat de laatste sporter het gebouw verlaat			
Bij brand of ander onraad is het duidelijk hoe men het gebouw snel en veilig kan verlaten			
Het aanwezige kader waakt actief over de veiligheid van de sporters en andere aanwezigen			
De sporters onderling weten aan welke gedragsregels zij zich hebben te houden			
Het kader weet aan welke gedragsregels zij zich moet houden m.b.t. sporters			
Opmerkingen van sporters over de veiligheid en beveiliging van het gebouw worden serieus genomen en zo mogelijk iets mee gedaan			

1.4. Template Clubvisie (S)GG

[Naam sportclub] zet zich volledig in voor het welzijn van haar clubleden: sporters, hun ouders, trainers, bestuurders en alle andere vrijwilligers, ongeacht hun geslacht, culturele achtergrond, geaardheid, herkomst, sociale status, handicap, geloof of levensbeschouwing, politieke of syndicale overtuiging, taal of gezondheidstoestand.

Sport wordt in onze club georganiseerd en beoefend op een manier waarbij de gezondheid van de sporter en het correct ethisch handelen gewaarborgd wordt, altijd en overal.

Er wordt specifieke begeleiding voorzien en aandacht besteed aan kinderen door rekening te houden met hun ontwikkelingsniveau en eigenheid, zowel fysiek, als mentaal. De positieve waarden in de jeugdsport worden nagestreefd.

Sportiviteit, respect en fair-play gelden zowel ten aanzien van clubleden, als ten aanzien van tegenstrevers, trainers, scheidsrechters en supporters

Regels en reglementen zijn gekend en worden gerespecteerd. Pesterijen, doping, drugs, intimidatie, machtsmisbruik, wedstrijdvervalsing, corruptie, ongewenst seksueel gedrag, agressie en geweld zijn strikt verboden.

Sporters worden beschermd tegen de negatieve effecten die sport kan veroorzaken zoals prestatiedruk, blessures of gezondheidsrisico's.

Eenieder dient hiertoe zijn steentje bij te dragen. Het clubbestuur doet er alles aan om sporten in onze club eerlijk, veilig en plezierig te maken en houden. Alle leden tonen respect en begrip voor de rechten, veiligheid en welzijn van anderen, en gedragen zich op een manier die deze visie van de club weerspiegelt.

2. Stel een club-API aan

Een aanspreekpersoon integriteit is een laagdrempelig aanspreekpunt waarbij sporters, hun ouders, begeleiders of andere betrokkenen terecht kunnen met een vraag, vermoeden of klacht over (seksueel) grensoverschrijdend gedrag of lichamelijke en seksuele integriteit. Een Aanspreekpersoon Integriteit (API) draagt er mee zorg voor dat het beleid voldoende aandacht geeft aan preventie van en omgaan met (seksueel) grensoverschrijdend gedrag.

2.1 Profiel Club-API

2.1.1 Waarom?

Het is belangrijk dat in een sportclub een cultuur bestaat van openheid waar iedereen het gevoel heeft incidenten te kunnen melden. Het installeren van een club-API maakt het voor iedereen duidelijk waar hij of zij met een melding terecht kan, en verzekert een duidelijke en kordate opvolging van incidenten.

2.1.2 Taken van een Club-API

De Club-API luistert naar de vraag of het verhaal van een melder en verwijst hem door wanneer nodig of verleent advies bij de mogelijke vervolgstappen, zonder zich inhoudelijk in de zaak te verdiepen of aan waarheidsvinding te doen. Verder formuleert de club-API adviezen over preventieactiviteiten binnen de sportclub en helpt het clubbestuur met het realiseren van deze initiatieven.

Aanspreekpunt en eerste opvang

De Club-API luistert naar het verhaal van de melder of vraagsteller, zonder de rol van hulpverlener op te nemen. Hij toont voldoende empathie, geeft de melder het gevoel dat er geluisterd wordt en stelt het verhaal niet in vraag. Iedereen in de club moet weten wie de Club-API is, hoe ze de Club-API kunnen bereiken en met welke vragen of boodschappen ze bij de hem of haar kunnen aankloppen.

Coördinatie van het handelingsprotocol en doorverwijzing

De Club-API neemt elke vraag of melding serieus. De Club-API start het handelingsprotocol op en zorgt ervoor dat de procedure gevolgd wordt, eventueel bijgestaan door een noodteam, vormt zich een beeld van de situatie, schat de ernst in, en verleent de melder vervolgens informatie en advies of verwijst door. Bij vermoedens of aanwijzingen van ernstig grensoverschrijdend gedrag (rood of zwart) is het niet de taak van de Club-API om zelf hulp te verlenen of op onderzoek uit te gaan, maar verwijst hij door naar de Federatie-API en/of deskundigen (hulpverlening, politie en justitie ...).

Preventie en ondersteuning clubbestuur

In samenwerking met het clubbestuur zorgt de Club-API voor het bekendmaken van het bestaan en de rol van de Club-API, en voor bewustmaking in verband met de gedragscodes. De Club-API blijft op de hoogte van en geeft informatie en advies door aan het clubbestuur over seksueel grensoverschrijdend gedrag.

2.1.3 Rolafbakening: wat een club-API niet is

- Een hulpverlener: start geen hulpverleningsproces en heeft geen beroepsgeheim.
- Een onderzoeksrechter: moet niet achter de feiten aangaan.
- Een journalist: moet niet iedereen informeren die nieuwsgierig is.
- Een bestuurder: heeft geen verantwoordelijkheid maar enkel een adviserende rol.

2.1.4 Randvoorwaarden

De Club-API:

- is bij voorkeur geen voorzitter, geen bestuurslid of alleszins niet iemand die een machtspositie heeft en waar geen collegiale controle mogelijk is. Indien toch een bestuurslid wordt aangeduid, moet deze onafhankelijk kunnen werken en transparant zijn over mogelijke belangenvermengingen;
- wordt via een duidelijk mandaat aangesteld door het clubbestuur;
- kan bij ernstige incidenten rekenen om een intern overleg (noodteam) en de federatie-API;
- kan op verzoek een uittreksel uit het strafregister voorleggen;
- gaat niet zelf op onderzoek uit en doet niet zelf aan waarheidsvinding;
- werkt aan de hand van het uitgewerkte handelingsprotocol en de procedures, reglementen en statuten van de sportclub;
- kan discreet handelen en onafhankelijk werken;
- kan rekenen op ondersteuning en opleiding.

2.4.5 Wat moet een club-API kennen en kunnen?

- Basisinzichten hebben over seksueel grensoverschrijdend gedrag (in de sport);
- Vlaggensysteem kennen en toepassen op concrete incidenten;
- Basisinzichten rol club-API;
- Zich kunnen profileren als club-API bij iedereen in een club;
- Een incident kunnen afhandelen op basis van het handelingsprotocol;
- Het gesprek kunnen aangaan met alle betrokkenen;
- Weten waar je terecht kan voor een klacht of hulp;
- Registratie en dossier opmaken;
- Overleggen met het clubbestuur en suggesties doen.

2.2 Richtlijn bekendmaking Club-API

Het is belangrijk dat in de sportclub een cultuur bestaat van openheid waar iedereen het gevoel heeft incidenten te kunnen melden. Maak het voor iedereen duidelijk bij wie, op welke manier en met welke vragen of meldingen men bij de Club-API terecht kan.

2.2.1 Tips om het bestaan en de rol van de Club-API bekend te maken:

- Wijd een aparte pagina op de clubwebsite aan de Club-API met duidelijke contactgegevens.
- Organiseer bij het begin van het sportjaar een infoavond voor sporters, hun ouders, trainers, bestuurders en andere vrijwilligers met een toelichting over het belang en de werking van een Club-API.
- Neem informatie over de werking en de gegevens van de Club-API op in de informatiebrochure voor nieuwe leden van de sportclub.
- Geef in het clubblad regelmatig aandacht aan de Club-API: laat hem/haar aan het woord in een interview, illustreer aan de hand van een voorbeeldcase met welk soort

vragen of meldingen je bij de Club-API terecht kan, publiceer bij elke editie opnieuw een oproep om meldingen te doen en afficheer duidelijk de contactgegevens van de Club-API.

- Zorg ervoor dat de Club-API (binnen de mogelijkheden) te bereiken is per e-mail en telefoon, en communiceer duidelijk wanneer de Club-API aanwezig zal zijn voor persoonlijk contact.
- Hang een affiche op in de kantine/kleedkamers/sporthal/... met een oproep op incidenten te melden en duidelijke contactgegevens van de Club-API;
- Deel een gadget uit met de contactgegevens van de Club-API of publiceer ze mee op de lidkaart van de club.
- Maak veelvuldig gebruik van sociale media om te communiceren over het bestaan en de rol van de Club-API en roep op om incidenten te melden.

Voorbeeldtekst

Mijn naam is (...). Ik ben de Aanspreekpersoon Integriteit (Club-API) van sportclub (...). Als sporter, ouder, trainer, bestuurder of andere vrijwilliger van onze sportclub kan je bij mij als Club-API terecht met een vraag, vermoeden of klacht over seksueel grensoverschrijdend gedrag. Je kan me een mailtje sturen op (...) of bellen op (...). Op (dag/en) ben ik aanwezig op de club en kan je mij persoonlijk aanspreken.

Als Club-API luister ik naar je vraag of verhaal, behandel jouw melding in alle discretie en verleen ik je advies bij de mogelijke vervolgstappen of doorverwijzing.

2.3 Bijscholing Club-API

Centrum Ethiek in de Sport biedt op regelmatige basis opleidingen aan voor de vorming tot Club-API. U kan zich via de website van Centrum Ethiek in de sport voor dergelijke opleiding inschrijven.

OPGELET: Deelnemers van deze bijscholing moeten eerst de bijscholing 'Sporten met grenzen' gevolgd hebben (http://www.ethicsandsport.com/vorming_en_activiteiten).

2.4 Handleiding Club-API

De handleiding voor de Club-API wordt overhandigd tijdens de deelname aan de bijscholing tot Club-API.

3. Implementeer gedragscodes

3.1 Uitwerking gedragscodes

3.1.1 Gedragscode bestuurders

3.1.1.1. Doelstelling van de gedragscode

De onderstaande gedragsregels draaien allemaal rond kernwaarden die wij als sportorganisatie hoog in het vaandel dragen, zoals respect, integriteit, loyaliteit, discretie en fair-play. De sportorganisatie wenst met volgende gedragsregels aan te tonen welk gedrag wenselijk is en welk gedrag afgekeurd wordt. De lichamelijke, psychische, sociale en seksuele integriteit van de sporter dient te worden gerespecteerd. Elke overtreding van de gedragscode, evenals elk misdrijf dat gepleegd wordt, kan tuchtrechtelijk gesanctioneerd worden. Dit betekent dat de persoon in kwestie bijvoorbeeld kan ontzet worden uit zijn functie, of uitgesloten kan worden van de sportorganisatie of van activiteiten die door de sportorganisatie georganiseerd worden.

3.1.1.2. De overkoepelende principes bij de organisatie en beoefening van de sport

- De sport wordt georganiseerd en beoefend op een manier waarbij de gezondheid van de sporter en het correct ethisch handelen gewaarborgd wordt, altijd en overal.
- Er wordt specifieke begeleiding voorzien en aandacht besteed aan kinderen door rekening te houden met hun ontwikkelingsniveau en eigenheid, zowel fysiek, als mentaal. De positieve waarden in de jeugdsport worden nagestreefd.
- Sportiviteit, respect en fair-play gelden zowel ten aanzien van clubleden, als ten aanzien van tegenstrevers, trainers, scheidsrechters en supporters, ongeacht hun geslacht, culturele achtergrond, geaardheid, herkomst, sociale status, handicap, geloof of levensbeschouwing, politieke of syndicale overtuiging, taal of gezondheidstoestand..
- Regels en reglementen zijn gekend en worden gerespecteerd. Pesterijen, doping, drugs, intimidatie, machtsmisbruik, wedstrijdvervalsing, corruptie, ongewenst seksueel gedrag, agressie en geweld zijn strikt verboden. Het plegen van misdrijven is uit den boze. Eenieder dient hiertoe zijn steentje bij te dragen. Neem je verantwoordelijkheid op als je dingen ziet / hoort die in strijd zijn met deze gedragscode.
- De sporter wordt beschermd tegen de negatieve effecten die sport kan veroorzaken zoals prestatiedruk, blessures of gezondheidsrisico's.

3.1.1.3. De gedragsregels

Algemeen

Van een bestuurder wordt verwacht dat hij/zij ernstig handelt in het belang van de sportorganisatie en dat hij/zij zich bewust is van zijn/haar voorbeeldfunctie, waarbij het er niet toe doet of de bestuurder al dan niet een vergoeding ontvangt.

In het bijzonder respecteert de bestuurder minstens de volgende gedragsregels.

- De bestuurder zorgt voor een gezonde, ethische en veilige sportomgeving. Hij/zij creëert een omgeving en een sfeer, waarin veiligheid gewaarborgd is (en ook zo wordt ervaren) en hij/zij houdt zich aan de veiligheidsvoorschriften. De bestuurder is open en alert voor waarschuwingssignalen op dit vlak.
- De bestuurder kent en handelt naar de regels en de richtlijnen, informeert de sporter en begeleiders erover (door ze bv. deel te laten nemen aan informatiemomenten), en ziet erop

toe dat de reglementen, regels, gedragscode en andere normen door eenieder toegepast worden. .

- De bestuurder gaat zorgvuldig en correct om met vertrouwelijke informatie. Hij/zij zal bestuursbesluiten goed onderbouwen, zodat men begrip heeft voor de gekozen richting, en steeds een correcte belangenafweging maken.
- De bestuurder is een voorbeeld voor anderen en onthoudt zich van gedragingen en uitlatingen waardoor de sport in diskrediet wordt gebracht. Hij/zij gedraagt zich hoffelijk en respectvol, onthoudt zich van grievende en/of beledigende opmerkingen. Dit geldt zowel bij rechtstreekse contacten met anderen, als bij het gebruik van communicatiekanalen zoals sociale media, apps of internet, of het maken van geluids- of beeldmateriaal.
- De bestuurder respecteert de waardigheid van elke persoon, sluit niemand uit en zal geen discriminerende, kleinerende of intimiderende opmerkingen maken en gedragingen stellen. Er wordt geen onderscheid gemaakt naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele oriëntatie, culturele achtergrond, leeftijd, beperking of andere kenmerken.
- De bestuurder is zich bewust van machtsongelijkheid en (soms ook) afhankelijkheid en misbruikt zijn positie niet. Hij/zij gebruikt de positie niet om op onredelijke of ongepaste wijze macht uit te oefenen. Informatie wordt gebruikt voor het doel van de organisatie en niet voor eigen gewin of ten gunste van anderen, zeker wanneer deze informatie vertrouwelijk is.
- De bestuurder voorkomt belangenvermenging of de schijn van belangenvermenging. Hij/zij vervult geen bezoldigde of onbezoldigde nevenfuncties die in strijd zijn, of kunnen zijn met zijn/haar functie en gaat geen financieel belang aan dat in strijd kan zijn met zijn/haar functie. Hij/zij is transparant inzake financiële belangen in andere organisaties en nevenfuncties. Hij/ zij voorkomt bij samenwerkingsvormen en -relaties de schijn van bevoordeling in strijd met eerlijke concurrentieverhoudingen.
- De bestuurder tracht te komen tot een situatie waarin de sportorganisatie intern en extern handelt met personen en organisaties die van onbesproken gedrag zijn.
- De bestuurder neemt geen gunsten, geschenken, diensten of vergoedingen aan om iets te doen of na te laten wat in strijd is met de integriteit van de sport. Wanneer iets wordt aangeboden om iets te doen of na te laten, meldt de bestuurder dit onmiddellijk aan de andere leden van het bestuur van de sportorganisatie / GES-commissie.
- De bestuurder stelt nooit informatie beschikbaar aan derden die nog niet openbaar gemaakt is en kan worden gebruikt voor het plaatsen van weddenschappen. Hij/zij wedt niet op de sportwedstrijden en sportcompetitie van de sportvereniging.

Specifieke bepalingen omtrent seksueel grensoverschrijdend gedrag

Er dient extra aandacht te worden geschonken aan de fysieke en seksuele integriteit van de sporter, die ten allen tijde dient te worden gerespecteerd.

- De bestuurder neemt (meldingen van) onbehoorlijk of grensoverschrijdend gedrag ernstig.
 - De bestuurder spant zich in om het onderwerp integriteit bespreekbaar te maken en te houden. Hij/zij zorgt voor een bepaalde mate van alertheid in de organisatie voor onbehoorlijk of grensoverschrijdend gedrag en stimuleert het melden ervan. De bestuurder zal zijn bestuurstaken correct uitvoeren zodat geen gelegenheid ontstaat voor seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het bestuur treedt adequaat op tegen het schenden van regels en normen door sporters, begeleiders, bestuurders en anderen.
 - De bestuurder **neemt niet deel aan seksueel grensoverschrijdend gedrag**, noch zal hij/zij anderen daartoe aanmoedigen.

- De bestuurder zal door feitelijke interventie een klaarblijkelijke vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag waarvan hij/zij getuige is of waarvan hij/zij op de hoogte wordt gesteld of getuige van is, onmiddellijk (doen laten) stoppen en de nodige hulp (laten) bieden aan het slachtoffer.
- De bestuurder zal geen seksueel of erotisch geladen sfeer creëren (door woord, gedrag, vertoning filmbeelden, aankleding omgeving, etc.) of aan het voortbestaan daarvan een bijdrage leveren. De bestuurder zal zich onthouden van seksueel getinte opmerkingen, schunnigheden, ontboezemingen over eigen of andermans seksleven, via eender welk communicatiemiddel.
- De bestuurder houdt rekening met wat de andere als seksueel intimiderend ervaart (bijvoorbeeld iemand naar zich toe trekken om te kussen bij begroeting en afscheid, zich tegen de sporter aandrukken en andere ongewenste aanrakingen).
- De bestuurder mag niet ingaan op seksuele/erotische verlangens of fantasieën van een seksueel minderjarige sporter (< 16 jaar).
- De bestuurder zal onmiddellijk **melding doen van een incident** of situatie m.b.t. seksueel grensoverschrijdend gedrag bij de API of het bestuur. De bestuurder mag anderen (zoals een sporter of andere begeleider) niet ontmoedigen of beletten om melding te doen of een klacht in te dienen inzake seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- De bestuurder zal zich ervan onthouden de sporter te behandelen op een wijze die de sporter in zijn/haar **waardigheid** aantast én verder in het **privéleven** van de sporter door te dringen dan nodig is voor het gezamenlijke gestelde doel. De bestuurder zal tijdens trainingen, stages, wedstrijden en reizen **gereserveerd** en met **respect** omgaan met de sporter in de ruimten waarin de sporter zich bevindt, zoals de kleedkamer of de slaapkamer. Zo zal de bestuurder:
 - zich niet onnodig en/of zonder toestemming van de sporter bevinden in of naar binnen kijken/gluren in ruimtes die door de sporter worden gebruikt als privé-ruimtes, zoals douches, kleedkamers, toiletten, slaapkamers en soortgelijke ruimtes, waarin de sporter mag veronderstellen zich te kunnen gedragen alsof hij/zij alleen en ongezien is.
 - de sporter niet bij herhaling of op systematische wijze privé alleen thuis of een andere afgezonderde plaats uitnodigen wanneer deze ontmoeting vanuit de begeleidingstaak niet nodig is en/of elders kan worden georganiseerd, zoals in een clubgebouw of een publieke gelegenheid.
 - de sporter op geen enkele wijze systematisch isoleren en niet systematisch een één-op-één relatie tussen bestuurder en sporter realiseren, zonder dat daar sporttechnische redenen voor zijn.
- De bestuurder zal zich onthouden van elke vorm van seksueel of emotioneel machtsmisbruik of intimidatie tegenover de sporter. Zo zal de bestuurder:
 - geen dwang uitoefenen of op enigerlei wijze misbruik maken van het machtsverschil dat bestaat tussen hem en de sporter, met het kennelijke oogmerk de sporter tot seksuele handelingen te dwingen, daartoe te verleiden of over te halen, of die te dulden.
 - geen (im)materiële voordelen of vergoedingen geven met de kennelijke bedoeling (seksuele) tegenprestaties te vragen.
- De bestuurder zal meewerken aan het intern / extern (voor)onderzoek en de interne tuchtprocedure die naar aanleiding van een aangifte m.b.t. seksueel grensoverschrijdend gedrag bij een tuchtcommissie of onderzoeksinstantie aanhangig is. Hij / zij zal gevolg geven aan een oproeping voor de tuchtcommissie.

Handtekening bestuurder:

[naam]

Gelieve uw handtekening te laten voorafgaan door de handgeschreven vermelding:
"gelezen en goedgekeurd"

3.1.2 Gedragscode Official/referee

3.1.2.1. Inleiding

De officials zijn vertegenwoordigers van de federatie en zien er op toe dat de spelregels worden nageleefd op de wedstrijden. Zij verdienen het nodige respect, want No Ref, No Game! Als vertegenwoordiger van de federatie streven we ernaar dat zij niet alleen anderen controleren op het naleven van (spel)regels, maar ook dat ze zelf een voorbeeldrol innemen door de nodige gedragscodes na te leven.

3.1.2.2. Gedragsregels

- De official/referee is een vertegenwoordiger van de federatie en draagt zijn/haar officieel shirt op wedstrijden die hij/zij begeleid.
- De official/referee zorgt voor een veilige omgeving voor de sporters.
- De official/referee is neutraal bij het leiden van een wedstrijd.
- De official/referee gaat met respect om met alle betrokkenen tijdens een wedstrijd.
- De official/referee zorgt voor een goede samenwerking met zijn/haar medeofficials.
- De official/referee gaat na of de regels van het spel door de betrokkenen nageleefd worden en sanctioneert waar nodig.
- De official/referee toont respect en onthoudt zich van beledigende commentaar ten opzichte van spelers, medeofficials, coaches, toeschouwers en ieder ander.
- De official/referee onthoudt zich van grensoverschrijdend gedrag.
- De official/referee neemt geen gunsten, geschenken, diensten of vergoedingen aan om iets te doen of na te laten wat in strijd is met de integriteit van de sport.
- De official/referee doet melding indien hij/zij een vermoeden van matchfixing heeft.

3.1.3 Gedragscode trainers

3.1.3.1. Doelstelling van de gedragscode

De onderstaande gedragsregels draaien allemaal rond kernwaarden die wij als sportorganisatie hoog in het vaandel dragen, zoals respect, integriteit, loyaliteit, discretie en fair-play. De sportorganisatie wenst met volgende gedragsregels aan te tonen welk gedrag wenselijk is en welk gedrag afgekeurd wordt. De lichamelijke, psychische, sociale en seksuele integriteit van de sporter dient te worden gerespecteerd. Elke overtreding van de gedragscode, evenals elk misdrijf dat gepleegd wordt, kan tuchtrechtelijk gesanctioneerd worden. Dit betekent dat de persoon in kwestie bijvoorbeeld kan uitgesloten worden van de sportorganisatie of van activiteiten die door de sportorganisatie georganiseerd worden.

3.1.3.2. De overkoepelende principes bij de sportbeoefening

- Er wordt getraind en aan wedstrijden deelgenomen op een manier waarbij de gezondheid van de sporter en het correct ethisch handelen gewaarborgd wordt, altijd en overal.
- Er wordt specifieke begeleiding voorzien en aandacht besteed aan kinderen door rekening te houden met hun ontwikkelingsniveau en eigenheid, zowel fysiek, als mentaal. De positieve waarden in de jeugdsport worden nagestreefd.
- Sportiviteit, respect en fair-play gelden zowel ten aanzien van clubleden, als ten aanzien van tegenstrevers, trainers, scheidsrechters en supporters, ongeacht hun geslacht, culturele achtergrond, geaardheid, herkomst, sociale status, handicap, geloof of levensbeschouwing, politieke of syndicale overtuiging, taal of gezondheidstoestand.
- Regels en reglementen zijn gekend en worden gerespecteerd. Pesterijen, doping, drugs, intimidatie, machtsmisbruik, wedstrijdvervalsing, ongewenst seksueel gedrag, agressie en geweld zijn strikt verboden. Het plegen van misdrijven is uit den boze. Eenieder dient hiertoe zijn steentje bij te dragen. Neem je verantwoordelijkheid op als je dingen ziet / hoort die in strijd zijn met deze gedragscode.
- De sporter wordt beschermd tegen de negatieve effecten die sport kan veroorzaken zoals prestatiedruk, blessures of gezondheidsrisico's.

3.1.3.3. De gedragsregels

Algemeen

Van een sportbegeleider wordt verwacht dat hij/zij ernstig handelt en dat hij/zij zich bewust is van zijn voorbeeldfunctie, dat wil zeggen dat hij/zij handelt overeenkomstig de geldende standaard en opleiding, waarbij het er niet toe doet of de sportbegeleider al dan niet een vergoeding voor zijn begeleiding ontvangt.

In het bijzonder dient de sportbegeleider minstens volgende gedragsregels respecteren.

- De sportbegeleider zorgt voor een gezonde, ethische en veilige sportomgeving, waarin veiligheid gewaarborgd is (en ook zo wordt ervaren) en hij/zij houdt zich aan de veiligheidsvoorschriften. De sportbegeleider is open en alert voor waarschuwingssignalen op dat vlak, en aarzelt niet om signalen door te geven aan de Club-API of de Federatie-API.
- De sportbegeleider kent en handelt naar de regels en de richtlijnen, informeert de sporter erover (bv. deel te laten nemen aan informatiemomenten), en ziet erop toe dat de reglementen, regels, gedragscode en andere normen door eenieder toegepast worden.

- De sportbegeleider is zorgvuldig en oprecht bij het vermelden van ervaring, functies en relevante feiten vóór en gedurende zijn/haar aanstelling als sportbegeleider. De sportbegeleider die een relatie heeft met een sporter, informeert onmiddellijk het bestuur hierover.
- De sportbegeleider is een voorbeeld voor anderen en onthoudt zich van gedragingen en uitlatingen waardoor de sport in diskrediet wordt gebracht. Hij/zij gedraagt zich hoffelijk en respectvol, onthoudt zich van grievende en/of beledigende opmerkingen. Dit geldt zowel bij rechtstreekse contacten met anderen, als bij het gebruik van communicatiekanalen zoals sociale media, apps, internet of het maken van geluids- of beeldmateriaal.
- De sportbegeleider respecteert de waardigheid van elke persoon, sluit niemand uit en zal geen discriminerende, kleinerende of intimiderende opmerkingen maken en gedragingen stellen. Er wordt geen onderscheid gemaakt naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele oriëntatie, culturele achtergrond, leeftijd, beperking of andere kenmerken.
- De sportbegeleider is zich bewust van machtsongelijkheid en (soms ook) afhankelijkheid. Hij/zij misbruikt de positie niet om op onredelijke of ongepaste wijze macht uit te oefenen.
- De sportbegeleider neemt geen gunsten, geschenken, diensten of vergoedingen aan om iets te doen of na te laten wat in strijd is met de integriteit van de sport. Wanneer iets wordt aangeboden om iets te doen of na te laten, meldt de sportbegeleider dit onmiddellijk aan het bestuur van de sportorganisatie.
- De sportbegeleider stelt nooit informatie beschikbaar aan derden die nog niet openbaar gemaakt is en kan worden gebruikt voor het plaatsen van weddenschappen. Hij/zij wedt niet op de sportwedstrijden en sportcompetitie van de sportvereniging waarin hij betrokken is.
- Tijdens de training met minderjarige sporters drinkt de sportbegeleider geen alcohol en rookt hij/zij niet.

Specifieke bepalingen omtrent seksueel grensoverschrijdend gedrag

Er dient extra aandacht te worden geschonken aan de fysieke en seksuele integriteit van de sporter die ten allen tijde dient te worden gerespecteerd.

- De sportbegeleider neemt **niet deel aan seksueel grensoverschrijdend gedrag**, noch zal hij/zij anderen daartoe aanmoedigen.
 - De sportbegeleider zal door feitelijke interventie een klaarblijkelijke vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag waarvan hij/zij getuige is of waarvan hij/zij op de hoogte wordt gesteld of getuige van is onmiddellijk (doen laten) stoppen en de nodige hulp (laten) bieden aan het slachtoffer.
 - De sportbegeleider zal enkel sporttechnische fysieke handelingen m.b.t. de sporter verrichten die tot zijn bekwaamheid en taken behoren en/of voor de sportbeoefening noodzakelijk zijn. De sportbegeleider zorgt ervoor dat daar waar lichamelijk contact noodzakelijk en functioneel is voor de sportbeoefening, hij/zij de bedoeling van de handeling duidelijk.
 - De sportbegeleider zal geen seksueel of erotisch geladen sfeer creëren (door woord, gedrag, vertoning filmbeelden, aankleding omgeving, etc.) of aan het voortbestaan daarvan een bijdrage leveren. De sportbegeleider zal zijn begeleiderstaken rondom en tijdens een sportactiviteit correct uitvoeren zodat geen gelegenheid ontstaat voor seksueel grensoverschrijdend gedrag.
 - De sportbegeleider houdt rekening met wat de sporter als seksueel intimiderend ervaart (bijvoorbeeld iemand naar zich toe trekken om te kussen bij begroeting en afscheid, zich tegen de sporter aandrukken en andere ongewenste aanrakingen).

- De sportbegeleider zal zich onthouden van seksueel getinte opmerkingen, schunnigheden, ontboezemingen over eigen of andermans seksleven, via eender welk communicatiemiddel.
 - De sportbegeleider mag niet ingaan op seksuele/erotische verlangens of fantasieën van een seksueel minderjarige sporter (< 16 jaar).
- De sportbegeleider zal onmiddellijk **melding doen van een incident** of situatie m.b.t. seksueel grensoverschrijdend gedrag bij de API of het bestuur. De sportbegeleider mag anderen (zoals een sporter of andere begeleider) niet ontmoedigen of beletten om melding te doen of een klacht in te dienen inzake seksueel grensoverschrijdend gedrag.
 - De sportbegeleider zal zich ervan onthouden de sporter te behandelen op een wijze die de sporter in zijn/haar **waardigheid** aantast én verder in het **privéleven** van de sporter door te dringen dan nodig is voor het gezamenlijke gestelde doel. De sportbegeleider zal tijdens trainingen, stages, wedstrijden en reizen **gereserveerd** en met **respect** omgaan met de sporter in de ruimten waarin de sporter zich bevindt, zoals de kleedkamer of de slaapkamer. Zo zal de sportbegeleider:
 - zich niet onnodig en/of zonder toestemming van de sporter bevinden in of naar binnen kijken/gluren in ruimtes die door de sporter worden gebruikt als privéruimtes, zoals douches, kleedkamers, toiletten, slaapkamers en soortgelijke ruimtes, waarin de sporter mag veronderstellen zich te kunnen gedragen alsof hij/zij alleen en ongezien is.
 - de sporter niet bij herhaling of op systematische wijze privé alleen thuis of een andere afgezonderde plaats uitnodigen wanneer deze ontmoeting vanuit de begeleidingstaak niet nodig is en/of elders kan worden georganiseerd, zoals in een clubgebouw of een publieke gelegenheid.
 - de sporter op geen enkele wijze systematisch isoleren en niet systematisch een één-op-één relatie tussen sportbegeleider en sporter realiseren, zonder dat daar sporttechnische redenen voor zijn.
 - De sportbegeleider zal zich onthouden van elke vorm van seksueel of emotioneel machtsmisbruik of intimidatie tegenover de sporter. Zo zal de sportbegeleider:
 - geen dwang uitoefenen of op enigerlei wijze misbruik maken van het machtsverschil dat bestaat tussen hem en de sporter, met het kennelijke oogmerk de sporter tot seksuele handelingen te dwingen, daartoe te verleiden of over te halen, of die te dulden.
 - geen (im)materiële voordelen of vergoedingen geven met de kennelijke bedoeling (seksuele) tegenprestaties te vragen.
 - De sportbegeleider zal meewerken aan het intern / extern (voor)onderzoek en de interne tuchtprocedure die naar aanleiding van een aangifte m.b.t. seksueel grensoverschrijdend gedrag bij een tuchtcommissie of onderzoeksinstantie aanhangig is. Hij / zij zal gevolg geven aan een oproeping voor de tuchtcommissie.

Handtekening sportbegeleider:

[naam]

Gelieve uw handtekening te laten voorafgaan door de handgeschreven vermelding:
“gelezen en goedgekeurd”

3.1.4. Gedragscode sporters

3.1.4.1. Doelstelling van de gedragscode

De onderstaande gedragsregels draaien allemaal rond kernwaarden die wij als sportorganisatie hoog in het vaandel dragen, zoals respect, integriteit, loyaliteit, discretie en fair-play. De sportorganisatie wenst met volgende gedragsregels aan te tonen welk gedrag wenselijk is en welk gedrag afgekeurd wordt. De lichamelijke, psychische, sociale en seksuele integriteit van de sporter dient te worden gerespecteerd. Elke overtreding van de gedragscode, evenals elk misdrijf dat gepleegd wordt, kan tuchtrechtelijk gesanctioneerd worden. Dit betekent dat de persoon in kwestie bijvoorbeeld kan uitgesloten worden van de sportorganisatie of van activiteiten die door de sportorganisatie georganiseerd worden.

3.1.4.2. De overkoepelende principes bij de sportbeoefening

- Er wordt getraind en aan wedstrijden deelgenomen op een manier waarbij de gezondheid van de sporter en het correct ethisch handelen gewaarborgd wordt, altijd en overal.
- Er wordt specifieke begeleiding voorzien en aandacht besteed aan kinderen door rekening te houden met hun ontwikkelingsniveau en eigenheid, zowel fysiek, als mentaal. De positieve waarden in de jeugdsport worden nagestreefd.
- Sportiviteit, respect en fair-play gelden zowel ten aanzien van clubleden, als ten aanzien van tegenstrevers, trainers, scheidsrechters en supporters, ongeacht hun geslacht, culturele achtergrond, geardeerdheid, herkomst, sociale status, handicap, geloof of levensbeschouwing, politieke of syndicale overtuiging, taal of gezondheidstoestand..
- Regels en reglementen zijn gekend en worden gerespecteerd. Pesterijen, doping, drugs, intimidatie, machtsmisbruik, wedstrijdvervalsing, ongewenst seksueel gedrag, agressie en geweld zijn strikt verboden. Het plegen van misdrijven is uit den boze. Eenieder dient hiertoe zijn steentje bij te dragen. Neem je verantwoordelijkheid op als je dingen ziet / hoort die in strijd zijn met deze gedragscode.
- De sporter wordt beschermd tegen de negatieve effecten die sport kan veroorzaken zoals prestatiedruk, blessures of gezondheidsrisico's.

3.1.4.3. De gedragsregels

Algemeen

Van een sporter wordt verwacht dat hij/zij ernstig handelt en dat hij/zij zich bewust is van zijn/haar sportieve voorbeeldfunctie, waarbij het er niet toe doet of de sporter al dan niet een vergoeding voor zijn sportprestaties ontvangt.

In het bijzonder respecteert de sporter minstens de volgende gedragsregels.

- De sporter is medeverantwoordelijk voor een gezonde, ethische en veilige sportomgeving, voor zichzelf en voor anderen. De sporter is open en alert voor waarschuwingssignalen op dat vlak, en aarzelt niet om signalen door te geven aan het bestuur of de API.
- De sporter kent de reglementen, handelt naar de regels en de richtlijnen, en houdt zich aan de veiligheidsvoorschriften.
- De sporter die een relatie heeft met een sportbegeleider, informeert onmiddellijk het bestuur van de sportorganisatie hierover.
- De sporter is een voorbeeld voor anderen en onthoudt zich van gedragingen en uitlatingen waardoor de sport in diskrediet wordt gebracht. Hij/zij gedraagt zich hoffelijk en respectvol, onthoudt zich van grievende en/of beledigende opmerkingen. Dit geldt zowel bij

rechtstreekse contacten met anderen, als bij het gebruik van communicatiekanalen zoals sociale media, apps, internet of het maken van geluids- of beeldmateriaal.

- De sporter respecteert de waardigheid van elke persoon, sluit niemand uit en zal geen discriminerende, kleinerende of intimiderende opmerkingen maken en gedragingen stellen. Er wordt geen onderscheid gemaakt naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele oriëntatie, culturele achtergrond, leeftijd, beperking of andere kenmerken.
- De sporter neemt geen gunsten, geschenken, diensten of vergoedingen aan om iets te doen of na te laten wat in strijd is met de integriteit van de sport. Wanneer iets wordt aangeboden om iets te doen of na te laten, meldt de sporter dit onmiddellijk aan het bestuur van de sportorganisatie.
- De sporter stelt nooit informatie beschikbaar aan derden die nog niet openbaar gemaakt is en kan worden gebruikt voor het plaatsen van weddenschappen. Hij/zij wedt niet op de sportwedstrijden en sportcompetitie van de sportvereniging waarin hij betrokken is.
- Tijdens de sportbeoefening drinkt de sporter geen alcohol en rookt hij/zij niet.

Specifieke bepalingen omtrent seksueel grensoverschrijdend gedrag

Er dient extra aandacht te worden geschonken aan de fysieke en seksuele integriteit van de sporter die ten allen tijde dient te worden gerespecteerd.

- De sporter neemt **niet deel aan seksueel grensoverschrijdend gedrag**, noch zal hij/zij anderen daartoe aanmoedigen.
 - De sporter zal door feitelijke interventie een klaarblijkelijke vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag waarvan hij/zij getuige is of waarvan hij/zij op de hoogte wordt gesteld of getuige van is onmiddellijk (doen laten) stoppen en de nodige hulp (laten) bieden aan het slachtoffer.
 - De sporter zal enkel sporttechnische fysieke handelingen stellen die op dat moment geboden zijn. Lichamelijk contact zal enkel noodzakelijk en functioneel zijn voor de sportbeoefening.
 - De sporter zal geen seksueel of erotisch geladen sfeer creëren (door woord, gedrag, vertoning filmbeelden, aankleding omgeving, etc.) of aan het voortbestaan daarvan een bijdrage leveren.
 - De sporter houdt rekening met wat een andere sporter als seksueel intimiderend ervaart (bijvoorbeeld iemand naar zich toe trekken om te kussen bij begroeting en afscheid, zich tegen de sporter aandrukken en andere ongewenste aanrakingen).
 - De sporter zal zich onthouden van seksueel getinte opmerkingen, schunnigheden, ontboezemingen over eigen of andermans seksleven, via eender welk communicatiemiddel.
 - De sporter mag niet ingaan op seksuele/erotische verlangens of fantasieën van een seksueel minderjarige sporter (< 16 jaar).
- De sporter zal onmiddellijk **melding doen van een incident** of situatie m.b.t. seksueel grensoverschrijdend gedrag bij de API of het bestuur. De sporter mag anderen (zoals een sporter, begeleider of bestuurder) niet ontmoedigen of beletten om melding te doen of een klacht in te dienen inzake seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- De sporter zal zich ervan onthouden anderen te behandelen op een wijze die zijn/haar **waardigheid** aantast. De sporter zal tijdens trainingen, stages, wedstrijden en reizen **gereserveerd** en met **respect** omgaan met anderen in de ruimten waarin hij/zij zich bevindt, zoals de kleedkamer of de slaapkamer. Zo zal de sporter:
 - zich niet onnodig en/of zonder toestemming van andere sporters bevinden in of naar binnen kijken/gluren in ruimtes die door andere sporters worden

gebruikt als privé-ruimtes, zoals douches, kleedkamers, toiletten, slaapkamers en soortgelijke ruimtes, waarin hij/zij mag veronderstellen zich te kunnen gedragen alsof hij/zij alleen en ongezien is.

- de sporter zal een andere sporter op geen enkele wijze systematisch isoleren en niet systematisch een één-op-één relatie realiseren, zonder dat daar sporttechnische redenen voor zijn.
- De sporter zal zich onthouden van elke vorm van seksueel of emotioneel machtsmisbruik of intimidatie tegenover een andere sporter. Zo zal de sporter:
 - geen dwang uitoefenen of op enigerlei wijze misbruik maken van een andere sporter, met het kennelijke oogmerk deze sporter tot seksuele handelingen te dwingen, daartoe te verleiden of over te halen, of die te dulden.
 - geen (im)materiële voordelen of vergoedingen geven met de kennelijke bedoeling (seksuele) tegenprestaties te vragen.
- De sporter zal meewerken aan het intern / extern (voor)onderzoek en de interne tuchtprocedure die naar aanleiding van een aangifte m.b.t. seksueel grensoverschrijdend gedrag bij een tuchtcommissie of onderzoeksinstantie aanhangig is. Hij / zij zal gevolg geven aan een oproeping voor de tuchtcommissie.

Handtekening sporter:

[naam]

Gelieve uw handtekening te laten voorafgaan door de handgeschreven vermelding: "gelezen en goedgekeurd."

3.1.5 Gedragsregels ouders/supporters

3.1.5.1 Inleiding

Ouders zijn wettelijk verantwoordelijk voor hun kinderen en we verwachten dat de ouders er dan ook op toezien dat hun kinderen (de spelers) goed gedrag vertonen op en naast het speelgebied.

De ouders/supporters hebben een voorbeeldrol, waardoor we uiteraard van hen verwachten dat ze niet alleen hun kinderen aansporen tot goed gedrag, maar dat ze dit goed gedrag ook zelf hanteren.

Bij het supporteren staat respect centraal. We willen dat toeschouwers positief supporteren, zowel voor hun eigen zoon of dochter als voor de rest van het team, met respect voor de tegenstander.

De ouders moeten op bepaalde momenten ook leren dat ze hun kinderen moeten loslaten zodra de training/wedstrijd start. Vanaf dat moment heeft de coach het woord.

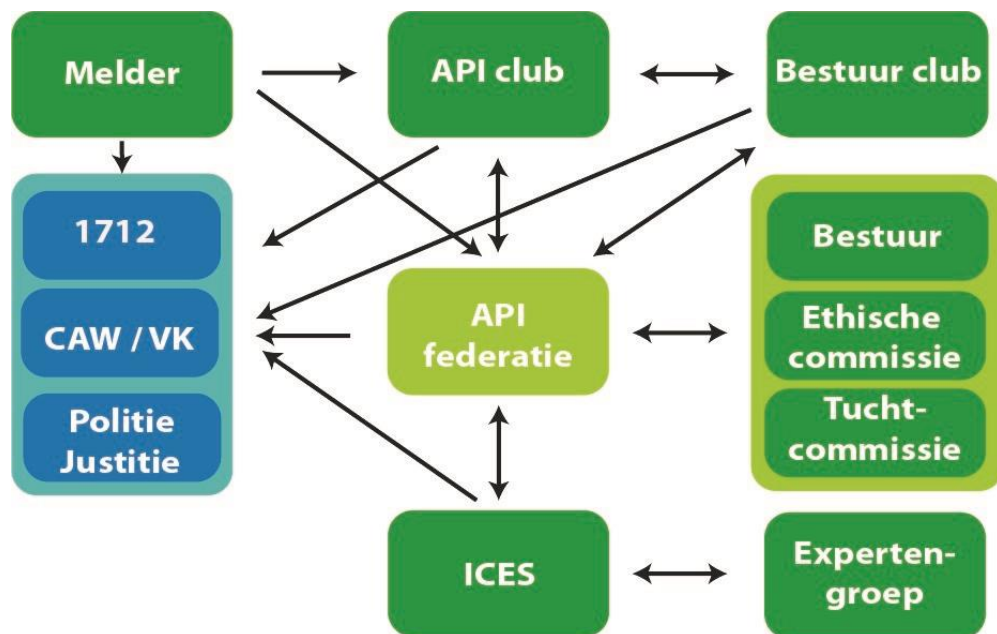
3.1.5.1. Gedragscode

- De supporters respecteren de beslissingen van trainer/coach.
- De supporters moedigen een speler/ het team aan op een positieve manier, met respect voor de tegenstander.
- De supporters gebruiken geen agressieve taal.
- De supporters discrimineren niet op huidskleur, geloof, afkomst, seksuele voorkeur of andere kenmerken.
- De supporters onthouden zich van beledigende commentaar op het team, de tegenstander, de coaches, de official/referee, de toeschouwers en ieder ander.
- De supporters onthouden zich van grensoverschrijdend gedrag.

4. Integreer een handelingsprotocol

4.1. Handelingsprotocol sportclub

Het handelingsprotocol beschrijft de stappen die de Club-API kan zetten wanneer er een melding, onthulling of vaststelling is van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het is echter geen vaststaand scenario: de Club-API zal steeds beslissingen moeten nemen in functie van de ernst en aard van de situatie en in overleg met het Noodteam, de Federatie-API en eventueel experts buiten de sportclub. Een overzicht:

Hoe te handelen bij een melding van incident (een vermoeden, onthulling of vaststelling)?

Stappen	Groene Vlag	Gele Vlag	Rode Vlag	Zwarte vlag
Fase 0	Melding, onthulling, vaststelling			
Fase 1	In kaart brengen van situatie			
Fase 2	Inschatten van ernst van situatie & advies			
Fase 3	Uitvoeren advies			
	Interne opvolging			
			Hulpverlening tuchtregeling	
			Politie/justitie	
Fase 4	Nazorg en evaluatie			
Fase 5	Beleid en verbeteracties			

Fase 0 - Melding, onthulling, vaststelling

Bij de melding van een incident, zowel bij een vermoeden, onthulling als vaststelling, is het belangrijk om duidelijk te maken:

- Wat de inhoud van de klacht of melding is.
- Hoe de gegevens bij de API terecht zijn gekomen. De informatie kan rechtstreeks bij de Club-API komen van één van de leden (of familie) of/en via het clubbestuur. Afhankelijk van hoe deze informatie gedeeld wordt, kan het nodig zijn extra informatie in te winnen, om de melding verder in kaart te brengen.
- Wie de melder is. Vaak is de melder niet het slachtoffer of een rechtstreeks betrokkene, maar een derde. Soms is de melder ook geen rechtstreeks getuige van een voorval, maar werd door een betrokkene op de hoogte gebracht.
- Indien de melder wel een rechtstreeks betrokkene is:
 - Check alvast wat de betrokkenen verwachten
 - Hou steeds rekening met de wens van het slachtoffer
 - Leg op voorhand jouw rol als API uit en hoe je omgaat met de melding. Benadruk de discretieplicht en leg duidelijk uit dat indien het over strafbare feiten gaat, je dit moet melden.

Fase 1 - In kaart brengen van situatie

Breng de situatie zorgvuldig in kaart, en baseer je hiervoor op het rapporteringsdocument:

- Wie zijn de betrokkenen: mogelijke slachtoffer(s), mogelijke pleger(s), mogelijke andere betrokken (getuigen ...)
- Wat is bekend over de feiten? Wat is nog niet bekend? Wat is nog niet duidelijk?
- Wat zijn de bronnen: hoe zijn de we de feiten te weten gekomen, waarop is het vermoeden gebaseerd? Wat is er concreet gezien/gehoord?
- Meestal is bijkomende informatie nodig, en zal de Club-API de verschillende personen contacteren om zo de situatie helder in kaart te brengen

Fase 2 - Inschatten van de ernst & advies inwinnen

Probeer de ernst van de ernst van de feiten in te schatten. Intern of extern overleg zal de Club-API hierbij helpen indien nodig. Wanneer het duidelijk een groene of gele vlag betreft (geen of licht seksueel grensoverschrijdend gedrag) is dit niet steeds nodig. Bij ernstiger feiten (rood of zwart) plan je een overleg met een noodteam in en contacteer je altijd de Federatie-API. Handel nooit alleen.

Intern overleg:

- De Club-API kan overleggen met een noodteam dat mee kan helpen bij het maken van een inschatting en het opstellen van een advies.
- Organiseer dit gesprek snel en gebruik de elementen uit het inschattingsgesprek.
- Maak gebruik van het Vlaggensysteem om de ernst te beoordelen.
- Ook de wettelijke bepalingen en de gedragscode kunnen helpen bij het maken van een inschatting.

Extern advies:

- De Club-API kan altijd terecht bij de Federatie-API voor advies. Neem bij een rode of zwarte case altijd contact op met de Federatie-API.
- Extern advies kan je ook inwinnen bij:
 - Hulplijn 1712

- Via de Federatie-API: Vertrouwenscentrum Kindermishandeling van uw regio (minderjarigen)
- Via de Federatie-API: Centrum Algemeen Welzijnswerk (volwassenen)

Advies formuleren:

- Hou bij je advies rekening met de verwachtingen van de betrokkenen
- Ga na wat er intern moet gebeuren (korte/lange termijn) en naar welke doelgroepen en/of het nodig is om door te verwijzen naar hulpverlening, politie/justitie of tuchtrecht.
- Bij groene of gele vlag zal vaak een interne opvolging volstaan. Voor de reactiewijzen korte en lange termijn kan men zich baseren op het vlaggensysteem.
- Bij rode en zwarte vlag kan men zich voor de interne opvolging ook baseren op de reactiewijzen per vlag, en doorverwijzen naar hulpverlening en/of politie/justitie en/of tuchtrecht van de federatie.

Groene vlag	Gele vlag	Rode vlag	Zwarte vlag
	Interne opvolging: Reactie korte termijn + afspraken Aandacht voor veilige context en toezicht		
		Externe opvolging: Afwegen doorverwijzing hulpverlening Tuchtrekking	
		Aangifte: Afwegen doorverwijzing justitie & andere maatregelen	

Communicatie:

- Maak afspraken over een terugkoppeling naar het clubbestuur.
- Spreek goed af over de terugkoppeling naar de betrokkene, de melder en eventueel andere betrokkenen.
- Let op dat de privacy van betrokkenen niet geschaad wordt (discretieplicht), wees je bewust van je rol als Club-API m.b.t. schuldig verzuim en meldplicht.

Registratie:

- Registreer het advies op een vertrouwelijke manier, beveilig de documenten en respecteer hierbij de discretieplicht

Fase 3 - (Meehelpen) Uitvoeren van het advies

Voor het uitvoeren van het advies is de regie in handen van het clubbestuur in samenwerking met de Club-API. Zij kunnen daarbij beroep doen op de Federatie-API voor advies en ondersteuning. enkel een adviserende en ondersteunende rol. Op vraag van het clubbestuur kan de federatie-API deeltaken op zich nemen. Er moet case per case bekeken worden wie de bestuurlijke verantwoordelijkheid heeft (club/federatie/externe partij).

	Groene Vlag	Gele vlag	Rode vlag	Zwarte vlag
Interne opvolging	Informeren, normaliseren	Pedagogisch reageren Afspraken maken coaching	Pedagogisch reageren Afspraken maken Toezicht en veiligheid garanderen Opvang betrokkenen Herstelbemiddeling Nazorg	Pedagogisch reageren Afspraken maken Toezicht en veiligheid garanderen Opvang betrokkenen Herstelbemiddeling Nazorg Sancties
Doorverwijzen hulpverlening en bemiddeling			Opvang slachtoffers Opvang plegers Opvang andere betrokkenen Bemiddeling	
Tuchtregeling			Doorverwijzen naar tuchtcommissie Opvolgen besluiten	
Politie/justitie			Aangifte bij politie door slachtoffer Aangifte door Club of federatie API Aangifte door derde	

Regie en verantwoordelijkheid:

- De regie is in handen van het clubbestuur, die ook de verantwoordelijkheid neemt.
- Een Club-API kan in overleg met de Federatie-API een tuchtprocedure opstarten.

Interne opvolging:

- Bij groene en gele vlag kan de Club-API adviseren hoe er (ped)agogisch kan gereageerd worden t.a.v. alle betrokkenen. Ook inzetten op het verduidelijken of herformuleren van afspraken, en/of coaching van de club hierbij, is een mogelijke actie.
- Bij rode en zwarte vlag kan het van belang zijn om na te gaan hoe de veiligheid van betrokkenen kan worden verbeterd en hoe toezicht kan worden geoptimaliseerd.
- Vaak moet er ook aandacht gegeven worden aan de opvang en nazorg van en voor alle betrokkenen in een incident. En in sommige gevallen kan het nodig zijn naar herstel te werken.
- Bij zwarte vlag is het nodig na te denken over de toepassing van sancties of tuchtmaatregelen zoals die in het reglement zijn opgenomen.

Hulpverlening:

- Bij rode en zwarte vlag spreken we over slachtoffers en eventueel ook plegers, en kan een doorverwijzing naar de hulpverlening of professionele bemiddeling nodig zijn.
- Daarmee stopt de verantwoordelijkheid van het Clubbestuur of de Club-API niet, want ook na de doorverwijzing zal verdere opvolging en herstel nodig zijn. Maak goede afspraken over wat hier van de API wordt verwacht.

Politie/Justitie:

- De Club-API kan betrokkenen informeren over de mogelijkheid om klacht in te dienen bij de politie/justitie. Het gaat in dit geval over strafbare feiten. Sommige 'lichtere' vormen zijn ook strafbaar (vb strafbaar sexisme) en hiervoor kan ook een aangifte gebeuren.
- Er zijn verschillende mogelijkheden om een strafrechtelijke procedure op te starten. Men kan zich:
 - burgerlijke partij stellen bij de onderzoeksrechter, of
 - een strafklacht neerleggen bij het parket, of
 - een aangifte doen bij de politiediensten.
- Na het opstarten van de procedure kan een onderzoek worden geopend:
 - Een opsporingsonderzoek
 - Een gerechtelijk onderzoek
 - Hierop kan een zitting voor de bevoegde rechtbank volgen, of een seponering of buitenvervolgstelling
 - Een vonnis
 - Mogelijks een beroepsprocedure

Fase 4 - Nazorg en evaluatie

In de nasleep van een incident kunnen gevoelens van onveiligheid of onrecht lang blijven aanslepen. Meestal hebben betrokkenen behoefte aan goede nazorg. Goede nazorg leidt ook tot minder herhaling van dezelfde soort incidenten. Ook transparantie over hoe het incident is opgevolgd, zorgt voor een gevoel van veiligheid en vertrouwen in de sportclub:

- Organiseer nazorggesprekken met betrokkenen. Meestal is het goed kort na de
- incidenten mensen de kans en de ruimte te geven om ervaringen te bespreken.
- Herhaal deze nazorggesprekken op korte termijn. Hiervoor kan je ook terecht bij de diensten voor slachtofferhulp van het CAW (groepsdebriefing).
- Heb ook aandacht voor de communicatie naar een bredere groep mensen
- Je maakt best afspraken rond hoe het clubbestuur terugkoppelt na het uitvoeren van de stappen van het advies (naar federatie API)
- Het incident wordt afgesloten met alle rechtstreeks betrokkenen, er is informatie over welke stappen zijn gezet, en welke nog zullen worden uitgevoerd

Evaluatie van het proces bij alle betrokkenen kan waardevolle informatie geven over hoe de behandeling vanuit de club werd ervaren, en waar eventueel verbeterpunten zitten voor het beleid:

- Zijn mensen tevreden over hoe het incident werd opgevolgd, verliep de communicatie goed, wat liep goed en wat kon anders?
- De Club-API kan suggesties doen aan het clubbestuur over hoe deze evaluatiegegevens kunnen verzameld en geïnterpreteerd worden.

Fase 5 - Verbeteracties in het beleid

Beschouw een incident als een uitnodiging om het clubbeleid en de praktijk van de sportclub te bekijken. Moeten er zaken worden aangepakt, zijn afspraken onduidelijk, is er teveel ruimte voor interpretatie, hoe wordt het toezicht uitgevoerd, zijn alle begeleiders vertrouwd met de basisafspraken enzovoort. Veel vragen dus. Tijd om een reflectie te maken en een paar verbeteracties voor te stellen en uit te voeren.

Analyse van het incident:

- Het is goed alle factoren die hebben bijgedragen aan het incident in kaart brengen, en de mogelijke oorzaken te onderzoeken. Het kan ook gaan om gebeurtenissen die aan het incident vooraf gingen
- Maak ook een risicotaxatie: wat is de kans dat zich dit nogmaals kan voordoen?

Stel een lijst met mogelijke verbeteracties op.

4.2. Profiel GES-Commissie

Aangezien ethische kwesties op een objectieve manier beoordeeld moeten worden, werd op niveau van de Vlaamse organisatie voor Internationale Volkssporten vzw een GES-commissie opgericht. Deze commissie is samengesteld uit de API's van de VIV en de onderliggende federaties.

Om in de GES-commissie te kunnen zetelen, moet de persoon in kwestie minstens de API-opleiding van ICES gevolgd hebben.

De GES-commissie tracht ten allen tijden het evenwicht tussen mannelijke en vrouwelijke leden te bewaren.

De GES-commissie komt elk jaar één keer samen indien nodig in de maand juni. In de maand januari zal er reeds gepolst worden of er een tussentijdse samenkomst nodig geacht wordt. Voor dringende zaken wordt er steeds zo snel mogelijk een datum gezocht om de GES-commissie samen te brengen. Bij kleinere zaken zal eerst gekeken worden of ze intern kunnen opgevangen worden.

De verslagen van de overkoepelende commissie worden bewaard op het algemeen secretariaat van de VIV.

4.3. Handleiding Club-API

Handleiding voor Club-API's: beschikbaar voor deelnemers aan de bijscholing tot Club-API.

5. Aanwervingsbeleid vrijwilligers

5.1. Richtlijnen aanwerving vrijwilligers

In een sportclub nemen heel wat mensen taken op zich, zowel op het vlak van begeleiding van sporters als op het vlak van materiële en financiële ondersteuning. Het is belangrijk om die medewerkers goed te kiezen en hen te begeleiden in hun rol. Je hoeft niet onmiddellijk te denken dat je te maken hebt met een pleger van seksueel grensoverschrijdend gedrag als een nieuwe medewerker zich aanmeldt, maar het is bekend dat plegers situaties opzoeken waarin gemakkelijk contact gelegd kan worden met jongeren. Daarbij maken ze gebruik van de welwillendheid en het vertrouwen binnen een vereniging en de context van vrijwilligerswerk. Het is dus raadzaam om op je hoede te zijn.

Als club is het belangrijk om te weten wie als vrijwilliger actief is in je club, en welke achtergrond hij of zij heeft. Je kan acties ondernemen bij het aanwerven en omkaderen van vrijwilligers.

5.1.1 Profiel bepalen van sportbegeleiders en medewerkers

Goede sportbegeleiders moeten naast kennis van de sport en het goed didactisch opbouwen van de trainingen ook over andere vaardigheden beschikken. Naast de sporttechnische kant is er ook een menselijke en opvoedende waarde aan sport. Het is goed indien sportbegeleiders pestgedrag kunnen detecteren, gepast kunnen reageren op vragen rond lichamelijke en seksuele integriteit, een goede groepssfeer creëren... Zelf moeten ze zich naar de maatschappelijke normen rond privacy en intimiteit gedragen. Geef als sportorganisatie ook aandacht aan dit tweede aspect bij het aanwerven en omkaderen van (nieuwe) sportbegeleiders.

5.1.2 Kennismakingsgesprek

Het is een goed idee om als sportorganisatie een kennismakingsgesprek te voeren met nieuwe vrijwilligers. Hiermee geef je blijk van waardering voor de inzet van vrijwilligers en toon je dat je de integriteit van jonge sporters ernstig neemt. Vraag in het gesprek naar de motivatie van de vrijwilliger om met kinderen te werken, naar zijn ervaring en zijn manier van werken. Dit kan ook informeel gebeuren, zorg ervoor dat het gesprek aangenaam en leerrijk is voor beide partijen.

5.1.3 Referenties checken

Indien het gaat om een kandidaat-medewerker die nog niet binnen de club actief was, kan je contact opnemen met verenigingen waarin de vrijwilliger eerder actief was. Vraag hierbij naar mensen die direct met de nieuwe vrijwilliger hebben samengewerkt en ga na hoe die samenwerking verliep. Het inwinnen van referenties door de werkgever / het bestuur, kan echter niet zomaar. Het is verstandig om aan de kandidaat vooraf te vragen of mede te delen dat u referenties zal controleren en/of zal inwinnen. Indien hij of zij hiervoor toestemming geeft, is er geen probleem. Geeft de kandidaat hiervoor geen toestemming, dan moet een clubbestuur terughoudend handelen.

Richtvragen:

- Is X in het verleden bij uw vereniging werkzaam geweest?
- Wat is uw relatie tot de kandidaat?
- Hoelang is de betrokkene bij uw vereniging werkzaam geweest?
- Waaruit bestonden zijn/haar werkzaamheden?
- Zou u betrokkene weer aannemen?

- Is hij/zij binnen uw vereniging in relatie tot de beoogde aanstelling van onbesproken gedrag?
- Indien blijkt dat de kandidaat niet van onbesproken gedrag is, wat kun je dan wel of niet verder zeggen?

Als kandidaat-medewerkers in contact zullen komen met minderjarigen, kan je hen vragen 'een uittreksel uit het strafregister, model 2' voor te leggen. Zij kunnen dit document aanvragen bij de diensten van hun gemeente en vervolgens voorleggen aan de sportorganisatie. Hiermee sluit je uit dat je medewerkers aanwerft die in het verleden veroordeeld zijn voor seksuele misdrijven ten aanzien van minderjarigen.

5.1.4 Gedragscode ondertekenen

Het laten ondertekenen van een gedragscode kan men beschouwen als het bewaken van gestelde regels, het hebben van 'een stok achter de deur', maar het kan ook een uiting zijn van clubvisie en voorbeeldgedrag. Het tweede geval is een positievere benadering waarbij het bestaan van een gedragscode dan een middel is om aan de buitenwereld te laten zien dat er aandacht is voor het bewaken van de lichamelijke en seksuele integriteit in de club. Daarnaast kunnen ook andere pedagogische aspecten van voorbeeldgedrag een plaats krijgen in de gedragscode. Een formele ondertekening bij de aanwerving, kan een eerste stap zijn in het begeleidingsproces van medewerkers.

5.1.5 Medewerkers en sportbegeleiders opvolgen

Na het ondertekenen van de gedragscode stopt het engagement niet, niet voor de medewerker en niet voor de club. Het start dan pas. Medewerkers hebben nood aan opvolging en ondersteuning in de club. Dit geldt niet enkel voor integriteit, maar in het algemeen. Dat kan je doen door een informatiebrochure te voorzien, een peter/meterschap te organiseren, het samenwerken met een duo-partner, het inlopen bij een ervaren trainer... Er zijn heel wat mogelijkheden om de medewerkers een kwaliteitsvolle omkadering te bieden. Ook hier zal de invulling afhankelijk zijn van de keuzes die de club maakt. Met een goede ondersteuning voorkom je in ieder geval een uitval van vrijwilligers en krijg je zicht op het gedrag dat ze stellen ten aanzien van anderen in de club. Het vooropgestelde profiel en de gedragscode gebruik je daarbij als maatstaf om het handelen van de medewerkers te toetsen.

5.2. Richtlijn uittreksel strafregister model 2

Het uittreksel uit het strafregister is een officieel document waarin de eventuele strafrechtelijke veroordelingen van een persoon vermeld worden. Er bestaan twee modellen, dit standpunt heeft betrekking op model 2:

- Model 2 (art. 596.2) is het getuigschrift voor specifieke activiteiten met contacten met kinderen en jongeren, zoals opvoeding, psycho-medisch-sociale begeleiding, hulpverlening aan de jeugd, kinderbescherming, animatie of begeleiding van minderjarigen.

ICES is voorstander van het opvragen van het uittreksel strafregister model 2 in de sportcontext, en dit voor iedereen die regelmatig in aanraking komt met minderjarigen. Dit kan gaan over mensen die betaald werk verrichten voor een sportorganisatie, en over mensen die zich op vrijwillige basis inzetten. Het is belangrijk dat elke sportorganisatie voor zichzelf bepaalt over welke doelgroepen dit gaat. Aan andere doelgroepen kan model 1 gevraagd worden. Mogelijke doelgroepen die regelmatig in aanraking komen met minderjarigen:

- Begeleiders: trainers, sportlesgevers, redders, ... ;
- (Club)bestuurders;

- (Para)medische functies: sportartsen, kinesisten, sportpsychologen, diëtisten ... ;
- Vrijwilligers: zaalwachters, cafetariamedewerkers, officials ... ;
- ...

Het opvragen van dit uittreksel kan en zal niet alle vormen van onethisch/grensoverschrijdend gedrag uit de sportsector weren, maar heeft voor een sportorganisatie samen met andere initiatieven en binnen een ruimer kader toch een grote meerwaarde om twee belangrijke redenen:

- Signaalwaarde: een sportorganisatie toont dat het inzet op een ethisch en veilig sportklimaat en geeft het duidelijke signaal dat het de aanpak van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag ernstig neemt;
- Risicobeperking: het risico om iemand met een veroordeling voor een misdrijf met betrekking tot minderjarigen in dienst te nemen / aan te trekken als vrijwilliger wordt verminderd.

Veel gestelde vragen

Wanneer en hoe frequent moeten we het uittreksel opvragen?

ICES is er voorstander van dat iedereen die in een welbepaalde functie in een sportorganisatie start, dit uittreksel zo snel mogelijk en uiterlijk tegen een bepaalde termijn na aanvang voorlegt. Bij mensen die betaald werk verrichten kan de uitbetaling gekoppeld worden aan het voorleggen van het uittreksel. Dit attest is best zo recent mogelijk (maximum 3 maanden oud).

Het opvragen van het uittreksel wordt bij voorkeur na twee jaar vernieuwd. Houd er rekening mee dat de informatie op het uittreksel niet (altijd) actueel is omdat er enige tijd kan verlopen tussen de veroordeling en de registratie ervan in het strafregister en omdat zich nieuwe strafbare feiten kunnen voorgedaan hebben.

Mogen wij zelf voor onze vrijwilligers/personeelsleden uittreksels opvragen?

De sportorganisatie kan het uittreksel uit het strafregister dus niet zelf aanvragen. Het aanvragen van een uittreksel moet gebeuren door de persoon zelf op wie het uittreksel betrekking heeft. Een uittreksel kan enkel worden aangevraagd voor een andere persoon wanneer daarvoor een handgeschreven volmacht van de persoon voor wie het uittreksel wordt aangevraagd, werd opgesteld en de aanvrager over (een kopie van) de identiteitskaart beschikt.

Hoe moeten we het opvragen van het uittreksel registeren?

Het uittreksel van het strafregister mag door een sportorganisatie enkel ingekeken worden. Het uittreksel zelf en de inhoud ervan mogen dus niet bijgehouden of opgeslagen worden door de sportorganisatie. Eventueel kan in een document bijgehouden worden: “gezien en ok” of “gezien en niet ok”.

Indien het uittreksel zelf uitzonderlijk toch in handen komt van de sportorganisatie, bijvoorbeeld wanneer een tijdelijke lesgever niet zelf het uittreksel kan komen tonen, moet het na registratie vernietigd worden.

Welke veroordelingen worden vermeld op het uittreksel, hoe worden deze omschreven en hoelang blijven ze erop staan?

Alle veroordelingen die op het basismodel van het uittreksel strafregister staan, worden ook opgenomen in het uittreksel strafregister model 2.

- Basisinformatie op het uittreksel strafregister:
 - Elke definitieve veroordeling van de laatste drie jaar (ongeacht de duur van de gevangenisstraf of de hoogte van de geldboete, en bijgevolg ook een eenvoudige schuldigverklaring);
 - Veroordelingen voor gevangenisstraffen van meer dan 6 maanden en geldboetes hoger dan 500 EUR (geen automatische uitwissing na drie jaar);
 - Veroordelingen met een ontzetting van meer dan drie jaar (geen automatische uitwissing na drie jaar).

- Uitbreiding in het uittreksel model 2:
 - Elke strafrechtelijke inbreuk die is gepleegd t.o.v. minderjarigen: “elke veroordeling of beslissing voor feiten gepleegd ten aanzien van een minderjarige en voor zover dit een constitutief element van de inbreuk is of de straf verzwaart” (bv. slagen en verwondingen aan minderjarigen, openbare zedenschennis in nabijheid van minderjarigen, aanranding van de eerbaarheid van minderjarigen, verkrachting van minderjarigen, gebruik van verdovende middelen, etc.). Ook wanneer een werkstraf / elektronisch toezicht / autonome probatiestraf werd opgelegd, een eenvoudige schuldigverklaring werd uitgesproken, opschorting, probatie-opschorting,

internering, vrijheid op proef, beslissing tot terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, buitenlandse veroordelingen, wordt dit in beginsel vermeld op dit uittreksel. Bovendien zou het uittreksel moeten vermelden of de betrokkene het voorwerp uitmaakt van een verbod om een activiteit uit te oefenen die hem in contact zou brengen met minderjarigen, uitgesproken door een rechter of een onderzoeksgerecht.

Veroordelingen staan op het uittreksel in de globale omschrijving van het feit zoals het in het strafwetboek staat. Het is dus de tekst van de wetsbepaling die het misdrijf omschrijft (zonder een verwijzing naar het artikel van het strafwetboek). Er zal nooit een detail van de feiten worden vermeld zoals die zich hebben voorgedaan en zoals die vermeld staan in het vonnis. Het kan dus een vrij abstracte omschrijving zijn, zonder concrete indicatie van wat de onderliggende feiten zijn.

Inbreuken tegenover minderjarigen (model 2) blijven op het uittreksel staan aangezien er geen vervaldatum is. De andere misdrijven die niet specifiek geïndiceerd zijn door het model 2 staan er minstens gedurende drie jaar op. Wanneer de gunst van een herstel in eer en rechten wordt verleend door de procureur kunnen misdrijven gewist worden uit het uittreksel.

Wat als het uittreksel niet blanco is? Wat als iemand zijn/haar straf heeft uitgezeten?

Dit is sterk afhankelijk van wat er op het uittreksel vermeld staat. ICES is van mening dat een niet-blanco uittreksel model 2 niet verenigbaar is met een rol ten aanzien van minderjarigen in een sportorganisatie.

Als de persoon waarop het uittreksel van toepassing is zedenfeiten heeft gepleegd op minderjarigen en zich na het uitzitten van een straf opnieuw aanmeldt, kan een sportorganisatie dit weigeren. Dit kan in de reglementen of statuten van de organisatie worden ingeschreven. Het staat de organisatie in principe vrij om uit te maken wie actief mag zijn in de sportorganisatie en wie niet, op voorwaarde dat ze de anti-discriminatie wetten naleeft. Deze voorzien in een aantal gronden waarop men in beginsel niet mag discrimineren (ras, geslacht, handicap, leeftijd, seksuele oriëntatie, geloof of levensbeschouwing, vermogen, fysieke kenmerken, burgerlijke staat, politieke / syndicale overtuiging, geboorte, sociale afkomst). Je mag dus iemand weigeren op basis van een strafregister dat niet blanco is.

Indien de persoon echter tewerkgesteld is als werknemer in de sportorganisatie, contacteer je best een jurist, zodat je voldoende geïnformeerd bent over de mogelijke gevolgen.

6. Informeer en verspreid

6.1 Voorbeeldbrief aan de ouders

Beste ouder

Welkom in onze club....., we zijn blij dat jouw kind bij ons sport. We vinden het belangrijk dat het hier graag is en zich goed in zijn vel voelt. Onze club moet een plaats zijn waar kinderen en jongeren veilig sporten en waar plezier gemaakt wordt.

En daar zorgen wij, de club en de ouders, samen voor. We willen dat zowel volwassenen als jongeren voor elkaar respect opbrengen en de grenzen van anderen aanvaarden. Daarom is er geen plaats voor pestgedrag, racisme, geweld of ongepast seksueel gedrag. Meld het ons als grenzen overschreden worden, zowel bij je eigen kind(eren) als bij anderen,

In de club is.....de aanspreekpersoon integriteit (API) voor iedereen die vragen of klachten heeft.zal naar je verhaal luisteren en kan uitleg geven over wat er kan of moet gebeuren.

We verwachten dat ouders, net als de trainers en de bestuursleden van de club een voorbeeldrol opnemen en de kinderen op een positieve wijze ondersteunen en negatief gedrag achterwege laten. We rekenen er op dat jullie net als ons meewerken aan een toffe sportclub!

Met vriendelijke groet

6.2 Voorbeeldbrief aan sporters en jeugd

Beste sporter

Welkom in onze club....., we zijn blij dat je bij ons sport. We vinden het belangrijk dat je hier graag bent en je je goed in je vel voelt. Onze club moet een plaats zijn waar je veilig kan sporten, waar je plezier kan maken en waar jouw mening telt. We willen dat zowel volwassenen als jongeren voor elkaar respect opbrengen en de grenzen van anderen aanvaarden. Daarom is er geen plaats voor pestgedrag, racisme, geweld of ongepast seksueel gedrag.

Jij bepaalt waar jouw grens ligt. Jouw lichaam en gevoelens geven aan wat je normaal vindt of juist heel vreemd, wat je leuk vindt en wat niet. Misschien merk je wel dat iemand over die grens heen gaat en voel je dat iets niet klopt. Dat kan gaan van vervelende opmerkingen over je lichaam, intieme gesprekken die je niet wil, aanrakingen die niets met de sport te maken hebben, begluurd worden... Als dat gebeurt, praat er dan over, ook als het niet bij jezelf maar bij anderen gebeurt.

Vertel je het liever niet aan je trainer, begeleider of ouders? In de club kan je ook praten met..... Zij/hij is de aanspreekpersoon voor iedereen die vragen of klachten heeft in verband met ongepast seksueel gedrag. Zij/hij zal naar je verhaal luisteren en kan uitleg geven over wat er kan of moet gebeuren. Op haar/hem kan je vertrouwen!

Met vriendelijke groet

6.3 Vorming Sport Met Grenzen

http://www.ethicsandsport.com/sport_met_grenzen/vorming

7. Doping

7.1 Wat is doping

Een inbreuk op de antidopingregels (“dopingpraktijk”) kan op verschillende manieren. Ook als je geen doping gebruikt of zelf geen sporter bent kan je gestraft worden voor een inbreuk op de antidopingregels.

Er zijn 10 officiële dopingpraktijken, die als volgt samengevat kunnen worden:

1. Het gebruik of de poging tot gebruik van een verboden stof (bv. amfetamines) of methode (bv. ozontherapie) door een sporter.

Wat de voor sporters verboden stoffen en verboden methoden zijn, is vastgelegd in de “verboden lijst” van het Wereld anti-dopingagentschap.

Bewust of onbewust gebruik van deze stoffen en methoden kan zowel vastgesteld worden aan de hand van een “positieve dopingcontrole” (aanwezigheid van een verboden stof in een urine- of bloedmonster) als aan de hand van een afwijkend biologisch paspoort (een patroon van abnormale biologische gegevens dat door niets anders dan dopinggebruik kan verklaard worden) als aan de hand van getuigenverklaringen, e-mails, enz.

Let ook op met stoffen die buiten wedstrijdverband (sportief) toegelaten zijn, zoals cannabis. Als er zich nog sporen van deze of een andere binnen wedstrijdverband verboden stof in je lichaam bevinden op het moment van de wedstrijd, zal je moeten bewijzen dat deze sporen niet te wijten zijn aan gebruik binnen wedstrijdverband.

De enige uitzondering op verboden gebruik is in geval van medische noodzaak, met name het gebruik van een verboden stof of methode waarvoor je een TTN (zie punt 7.3 voor meer info) hebt gekregen. Een doktersvoorschrift is niet voldoende.

2. Het bezit van een verboden stof of een verboden methode.

Ook het louter bezit van een verboden stof of verboden methode wordt beschouwd als een dopingpraktijk. Zelfs als je het niet gebruikt hebt of van plan bent te gebruiken en enkel even hebt bijgehouden voor een vriend of kennis. Ook de aankoop op zich van een verboden stof wordt beschouwd als bezit, zelfs als de verboden stof niet geleverd wordt en dus nooit fysiek in je bezit is geweest. Let op met wat je bestelt op het internet. Wat als onschuldig wordt verkocht, kan in de praktijk verboden stoffen bevatten. Enkel in geval van medische noodzaak is het bezit van een verboden stof of methode toegelaten, bijvoorbeeld indien je een TTN hebt verkregen voor het gebruik van de stof, of in zeer beperkte andere medische gevallen, zoals de aankoop van insuline voor je kind dat diabetes heeft.

3. Fraude of poging tot fraude bij de dopingcontrole.

Dit kan bijvoorbeeld het opzettelijk hinderen van de controlearts zijn, het intimideren van een getuige of de poging je urinemonster te beïnvloeden of vervalsen (bv. door er een maskerende stof aan toe te voegen of urine van iemand anders proberen af te geven).

Het kan ook door bedrieglijke informatie te verschaffen aan een anti-dopingorganisatie zoals NADO Vlaanderen.

4. Handel of poging tot handel in een verboden stof of verboden methode.

Dit spreekt voor zich.

5. Weigeren, niet opdagen zonder geldige reden of ontwijken van een dopingcontrole.

Het weigeren of niet opdagen bij een dopingcontrole waarvan je weet of moest weten dat je opgeroepen bent, is een dopingpraktijk.

Niet opdagen kan zowel bewust of onbewust zijn (bv. vergeten dat je opgeroepen bent of, in geval van wielrenners, niet controleren of je opgeroepen bent). Beide gevallen zijn strafbaar. Het ontwijken van een dopingcontrole, bv. doen alsof je niet thuis bent als de controlearts aan de deur belt, is evenzeer een dopingpraktijk.

6. Een sporter aanmoedigen tot of helpen bij dopinggebruik.

Het toedienen, aanmoedigen, verbergen of eender welke andere medeplichtigheid bij dopingpraktijken is op zich ook een dopingpraktijk.

7. Drie inbreuken inzake verblijfsgegevens binnen 12 maanden.

Sporters die hun verblijfsgegevens moeten indienen, en opgenomen zijn in de geregistreerde doelgroep van de NADO of Internationale Federatie, zullen worden gestraft als ze drie keer binnen de 12 maanden hun verplichtingen niet zijn nagekomen. Opnieuw: bewust of onbewust. Ook nonchalance of goedbedoeld amateurisme bij het indienen van verblijfsgegevens wordt afgestraft. Het feit dat er pas actie wordt ondernomen bij drie inbreuken binnen twaalf maanden biedt immers reeds de nodige marge om zich tijdig te herpakken.

8. Samenwerken met voor dopingpraktijken veroordeelde personen.

Als sporter of begeleider van sporters mag je niet sportief of professioneel samenwerken met coaches, trainers, dokters of andere personen waarvan je bent ingelicht dat ze veroordeeld zijn voor dopingpraktijken en hun straf nog niet uitgezeten hebben.

7.2 Een overtreding: wat nu ?

Aan een sporter die schuldig wordt bevonden aan een dopingpraktijk, zal de bevoegde dopingrechtbank een disciplinaire sanctie opleggen die bestaat uit een verbod om gedurende een bepaalde periode aan sportactiviteiten deel te nemen en/of het betalen van een administratieve geldboete en/of de betaling van de procedurekosten.

Indien bij een sporter de aanwezigheid of gebruik van een van volgende verboden stoffen of methoden wordt vastgesteld, betekent dit een **onmiddellijke** schorsing:

- anabole middelen;
- hormonen en aanverwante stoffen;
- agentia die een of meer myostatinefuncties veranderen;
- sommige stimulantia;
- bloeddoping;
- kunstmatige verhoging van de opname, het transport of de afgifte van zuurstof;
- bedrog of poging tot bedrog bij om het even welk onderdeel van de dopingcontrole;
- intraveneuze infusen;
- genetische doping;
- achtereenvolgens afname, manipulatie en opnieuw toedienen van eender welke hoeveelheid volbloed in de bloedsomloop;
- ook bij weigering om een monster te laten afnemen en bij bezit van verboden stoffen en/of methoden volgt onmiddellijke schorsing.

Tijdens deze voorlopige schorsing mag de sporter aan geen enkele wedstrijd deelnemen die voorafgaat aan de definitieve uitspraak van het bevoegde disciplinair orgaan.

De sporter heeft wel recht op een hoorzitting waar hij kan vragen zijn voorlopig schorsing op te heffen.

Voor andere verboden stoffen of methoden geldt geen onmiddellijke schorsing.

Wie veroordeeld is tot uitsluiting van deelname aan sportactiviteiten, mag gedurende de periode van uitsluiting in geen enkele hoedanigheid aan een sportactiviteit deelnemen. Niet als sporter, maar ook niet als organisator of medewerker.

"Sportactiviteit" is een ruim begrip dat zowel wedstrijden als trainingen in groep als recreatieve evenementen omvat.

Welke disciplinaire sanctie concreet zal opgelegd worden, hangt af van de volgende drie factoren:

- het feit of het de eerste, tweede of derde overtreding is;
- de soort dopingovertreding;
- de mate waarin de sporter er schuld aan heeft.

De ene dopingovertreding is immers de andere niet.

De Vlaamse en internationale regelgeving maakt met name een onderscheid tussen de volgende soorten overtredingen:

1. Gebruik, bezit of aanwezigheid verboden stof of methode
2. Weigering, ontwijking of (poging tot) bedrog bij monsterneming
3. Medeplichtigheid bij dopingpraktijken of (poging tot) handel in verboden stoffen of methoden
4. Overtreding van de vereisten inzake beschikbaarheid voor dopingcontroles bij wedstrijdverband ("whereabouts")

Aangezien de bestraffing van elitesporters de verantwoordelijkheid is van hun sportvereniging, die zelf een tuchtreglement met de toepasselijke sancties moet uitwerken, kunnen de sancties die worden opgelegd aan elitesporters in principe verschillen naargelang de sportvereniging waarbij zij aangesloten zijn.

Gezien elke sportvereniging de internationale regelgeving moet volgen, zou de periode van uitsluiting van sportactiviteit die voorzien wordt in de verschillende tuchtreglementen, echter dezelfde moeten zijn als degene voorzien in de Vlaamse en internationale regelgeving.

7.3 Lijst geneesmiddelen

Hier vind je de lijst van alle geneesmiddelen die opgenomen zijn in het gecommmentarieerd geneesmiddelenrepertorium 2018 en zijn aanpassingen in de Folia Pharmacotherapeutica. Als het geneesmiddel dat je zoekt niet op deze lijst voorkomt kan dit omdat:

- het geen (officieel want in België niet geregistreerd) geneesmiddel is
- het een buitenlands product is
- je een onjuiste spelling gebruikt
- je zoekt naar de generische naam en niet naar de merknaam

en dien je steeds te kijken naar de [lijst van de verboden stoffen](#).

Via volgende link kan je nagaan of één van de stoffen die in je geneesmiddel aanwezig is, op deze lijst voorkomt. Je kan ons ook mailen of je kan je arts of apotheker contacteren. De lijst van geneesmiddelen staat alfabetisch gerangschikt.

<https://www.dopinglijn.be/geneesmiddelen-supplementen-en-ttn/lijst-geneesmiddelen/>

7.4 Wat is een TTN?

TTN is de afkorting van "Toestemming wegens Therapeutische Noodzaak". Als je sport en om medische redenen een geneesmiddel moet gebruiken (in eender welke vorm: pilletjes, insputingen, puffers, druppels, ...), moet je opletten. Sommige geneesmiddelen bevatten

immers stoffen die op de dopinglijst staan en die aanleiding kunnen geven tot een positieve dopingtest. Voor deze verboden stoffen kan of moet (als je elitesporter bent) je een toestemming vragen.

7.4.1 Wie kan/ moet een TTN aanvragen?

Vanaf 1 januari 2020 moeten minderjarige sporters ook in Vlaanderen, net zoals elders in de wereld, een Toestemming wegens Therapeutische Noodzaak (TTN) hebben om het gebruik van een verboden stof (dat is een stof op de dopinglijst) te kunnen rechtvaardigen. De therapeutische noodzaak wordt beoordeeld aan de hand van de internationale standaard.

Elitesporters zijn verplicht een toestemming wegens therapeutische noodzaak aan te vragen (zodra hen een verboden stof wordt voorgeschreven). Pas wanneer ze de toestemming ontvangen hebben, mogen ze het geneesmiddel met de verboden stof(fen) gebruiken.

In tegenstelling tot de elitesporters hebben de **minderjarige breedtesporters** wel de keuze:

- Je kan **proactief** een TTN aanvragen. Dit betekent dat je een toestemming aanvraagt voor je het geneesmiddel op doktersvoorschrift begint te nemen. Als je dus op voorhand een TTN aanvraagt, weet je waar je aan toe bent zodra je de beslissing van de TTN-commissie ontvangen hebt:
 - als je een toestemming hebt gekregen, weet je dat je de verboden stof zonder zorgen mag gebruiken (zo lang de toestemming geldt én in de dosis die bij aanvraag opgegeven is).
 - als je geen toestemming hebt gekregen, weet je dat je een (groot) risico loopt om een dopingovertreding te begaan als je ondanks de negatieve beslissing de verboden stof toch gebruikt of blijft gebruiken in combinatie met sporten.
- Je kan **retroactief** een TTN aanvragen. Je vraagt een TTN aan na een dopingcontrole waarbij je tijdens de controle alle recent genomen geneesmiddelen (waaronder het gebruik van puffers, zalven en inspuitingen) hebt gemeld. Een aanvraag van een TTN die terugwerkt en dus het moment van de dopingcontrole dekt, houdt wel meer risico's in dan een proactieve aanvraag. Als je bij een retroactieve aanvraag geen toestemming krijgt van de TTN-commissie, betekent dit dat je een dopingovertreding hebt begaan en een schorsing riskeert.

Aan wie wordt aangeraden retroactief een TTN aan te vragen?

- Sporters die aan sporten deelnemen die weinig of niet gecontroleerd worden (zie de rubriek Cijfers en Statistieken op www.antidoping.vlaanderen);
- Sporters die hun sport voornamelijk recreatief beoefenen;
- Sporters die hun sport op lager competitief niveau beoefenen;
- Sporters die jonger zijn dan 16 jaar, zij behoren immers niet tot de directe doelgroep van te controleren sporters.

Enkele tips:

- Spreek steeds met je arts voor de behandeling start en zeg dat je sport (en dus op dopinggebruik gecontroleerd kan worden), en vraag hem/haar geneesmiddelen voor te schrijven die geen verboden stof bevatten. Eén van de criteria die de TTN-commissie aftoetst bij de beoordeling van een TTN-aanvraag is of er al dan niet toegelaten alternatieven bestaan. Is dit het geval, dan zal de TTN-commissie je geen toestemming voor het gebruik van de verboden stof geven.
- Als je een TTN aanvraagt, zorg dat het aanvraagformulier volledig en duidelijk leesbaar is ingevuld, en dat het ondertekend is door zowel de sporter als de behandelende arts.

Bezorg dit aanvraagformulier samen met een zo gedetailleerd mogelijk bewijs (medische verslagen, waaronder een recent medisch verslag met daarin je huidige toestand en medicatie) dat de diagnose aantoont, per e-mail of per post aan de TTN-commissie van NADO Vlaanderen.

- Laat tijdens een dopingcontrole steeds alle recent genomen geneesmiddelen noteren op het dopingcontroleformulier.
- Wil je weten of een geneesmiddel een verboden stof bevat of niet? Zoek het op via <https://www.dopinglijn.be/geneesmiddelen-supplementen-en-ttn/lijt-geneesmiddelen/>. De lijst van (in België) geregistreerde geneesmiddelen wordt maandelijks geactualiseerd.

Alle informatie over de TTN vind je op <https://www.dopinglijn.be/geneesmiddelen-supplementen-en-ttn/ttn/ho-een-ttn-aanvragen/>.

Aanvraagformulier downloaden kan op: <https://www.dopinglijn.be/geneesmiddelen-supplementen-en-ttn/ttn/aanvraagformulier/>

Wat doet doping met je lijf?
Zit er een verboden stof in mijn geneesmiddel?
Wat met voedingssupplementen?
Wat mag wel en wat mag niet?

**ZEG
NEEN
TEGEN
DOPING**

**NADO
VLAANDEREN**
ZEG NEEN TEGEN DOPING

Vlaanderen
is fair play

Nog vragen?
info@nado.vlaanderen

www.antidoping.vlaanderen

8. Bronnen

www.ethischsporten.be

www.ethischsporten.be/toolkit_sgg

www.antidoping.vlaanderen

www.dopinglijn.be

www.dopinglijn.be/fileadmin/media/regelgeving/Lijst_verboden_stoffen_2019.pdf